

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia. Esitys liittyy osaltaan ammattipätevyyden tunnustamista koskevan direktiivin muutosten täytäntöönpanoon. Ammattipätevyysdirektiivin muutosten tarkoituksena on kehittää ammattipätevyyden tunnustamisjärjestelmää sujuvammaksi, edistää ammattihenkilöiden liikkuvuutta, edistää potilasturvallisuutta ja vahvistaa potilaan ja asiakkaan asemaa terveydenhuollossa.

Lakia ehdotetaan täydennettäväksi ammattipätevyysdirektiivin muutoksista johtuvilla muutoksilla ja uusilla säännöksillä. Laissa ehdotetaan säädettäväksi muun muassa eurooppalaisen ammattikortin käyttöönotosta terveydenhuollon ammateissa sekä hälytysmekanismista, jonka avulla jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat vaihtaa tietoja ammatinharjoittajiin liittyvistä kielloista ja rajoituksista. Ammattihenkilön kielitaitoon liittyvää sääntelyä ehdotetaan tarkennettavaksi. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi lisäksi eräitä muita välttämättömiä muutoksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA JA SEN ARVIOINTI.....	3
1.1 Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuva ammattipätevyden tunnustaminen.....	3
Kansallinen lainsäädäntö.....	3
Euroopan unionin lainsäädäntö.....	5
1.2 Ammattipätevyysdirektiivin muutokset.....	6
Eurooppalainen ammattikortti.....	6
Osittainen ammatinharjoittamisoikeus.....	8
Kielitaidon tarkistaminen.....	8
Sähköinen hälytysjärjestelmä.....	9
Jatkuva ammatillinen kehittyminen.....	10
Ammatillinen harjoittelu.....	10
Säänneltyjen ammattien kartoittaminen.....	10
Sähköinen asiointi.....	11
1.3 Nykytilan arviointi.....	11
2 ESITYKSEN KESKEISET TAVOITTEET JA EHDOTUKSET.....	11
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	14
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	14
3.2 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset.....	14
3.3 Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan.....	14
4 ASIAN VALMISTELU.....	14
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	15
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	16
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	16
1 luku Yleiset säännökset	16
2 VOIMAANTULO.....	23
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	23
LAKIEHDOTUS.....	25
Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta.....	25
LIITE.....	32
RINNAKKAISTEKSTIT.....	32
Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta.....	32

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja sen arviointi

1.1 Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuva ammattipätevyden tunnustaminen

Kansallinen lainsäädäntö

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisestä, ammatitoimintaan liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista sekä ammatinharjoittajien valvonnasta säädetään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994, jäljempänä ammattihenkilölaki) ja asetuksessa terveydenhuollon ammattihenkilöistä (564/1994, jäljempänä ammattihenkilöasetus).

Terveydenhuollon ammattihenkilöllä tarkoitetaan henkilöä, joka on ammattihenkilölain nojalla saanut ammatinharjoittamisoikeuden (laillistettu ammattihenkilö) tai ammatinharjoittamisluvan (luvan saanut ammattihenkilö) sekä henkilöä, jolla ammattihenkilölain mukaan on oikeus käyttää ammattihenkilöasetuksessa säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä (nimikesuojattu ammattihenkilö). Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää oikeuden toimia laillistettuna ammattihenkilönä sekä oikeuden käyttää nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä.

Ammattihenkilölain 2 luvussa säädetään oikeudesta toimia terveydenhuollon ammattihenkilönä. Oikeuden saamiseen liittyvät vaatimukset riippuvat siitä onko henkilö suorittanut opinnot Suomessa, muussa Euroopan unioniin (jäljempänä EU) tai Euroopan talousalueeseen (jäljempänä ETA) kuuluvassa valtiossa vai EU- tai ETA-alueen ulkopuolella. Laillistamisen ja ammatinharjoittamisen edellytyksiin vaikuttaa myös se, onko henkilö EU- tai ETA-valtion vai jonkin ulkopuolisen valtion kansalainen. Kun kyse on EU- tai ETA-valtiossa suoritetusta tutkinnosta, kansallinen lainsäädäntö perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2005/36/EY, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005, ammattipätevyden tunnustamisesta (jäljempänä ammattipätevyysdirektiivi). Ammattipätevyysdirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön säätämällä laki ammattipätevyden tunnustamisesta (1093/2007). Terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin on sisällytetty tarvittavat ammattipätevyysdirektiivistä johtuvat erityissäännökset. Ammattihenkilölain 2 luvun säännökset liittyvät pääosin ammattipätevyysdirektiivin täytäntöönpanoon.

Ammattihenkilölain 6 §:n mukaan Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkäriin tai hammaslääkäriin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä Euroopan unioniin kuuluvan valtion (EU-valtio) tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion (ETA-valtion) kansalaiselle, joka on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa suorittanut lääkäriin tai hammaslääkäriin perustutkinnon.

Ammattihenkilölain 6 §:n 2 momentin mukaan Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa erikoislääkäriin tai erikoishammaslääkäriin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä unionin tunnustamissäännöksissä mainituilla, Suomessa käytössä olevilla erikoisaloilla EU- tai ETA-valtion kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa saadun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamisasiakirjoissa tarkoitettu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi erikoislääkäriin tai erikoishammaslääkäriin ammattiin. Proviisorin, sairaanhoitajan ja kättilön ammattipätevyden hank-

kineille henkilöille myönnetään oikeus toimia terveydenhuollon ammattihenkilönä ammattihenkilölain 7 §:n perusteella.

Kyseessä on ammattipätevyyden ns. automaattinen tunnustaminen, eli henkilölle ei voida laillistamisen edellytykseksi asettaa muita ammattipätevyyteen liittyviä vaatimuksia kuin direktiivin mukaiset toisen valtion viranomaisten myöntämät todistukset ja muut asiakirjat.

Yleisen tunnustamisjärjestelmän piiriin kuuluvat ammattihenkilölain 8 §:ssä mainitut psykologin, puheterapeutin, ravitsemusterapeutin, farmaseutin, terveydenhoitajan, fysioterapeutin, laboratoriohoitajan, röntgenhoitajan, suuhygienistin, toimintaterapeutin, optikon ja hammas­teknikon ammatit. Yleisen tunnustamisjärjestelmän piiriin kuuluvilla ammattihenkilöillä tulee olla ammattipätevyysdirektiivin mukainen tutkintotodistus tai sen kanssa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu muu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi kyseisiin ammatteihin.

Yleisessä tunnustamisjärjestelmässä hakijan koulutusta verrataan kansalliseen koulutukseen. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1093/2007) 5 §:n 2 momentin mukaisesti tarvittaessa pyytää yliopistolta, korkeakoululta tai muulta oppilaitokselta lausuntoa hakijan suorittamien opintojen vastaavuudesta ja puuttuvista aihealueista verrattuna Suomessa suoritettuihin opintoihin. Mikäli koulutus eroaa olennaisesti Suomessa suoritettavasta vastaavasta koulutuksesta, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi päättää hakijalle määrättävästä sopeutumisajasta tai kelpoisuuskokeesta. Hakija voi valita suorittaako hän korvaavana toimenpiteenä sopeutumisajan vai kelpoisuuskokeen. Sopeutumisajana hakija harjoittaa ammattiaan samaan ammattiryhmään kuuluvan laillistetun/nimikesuojatun ammattihenkilön ohjauksen ja valvonnan alaisena. Sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta on tarkemmat määräykset ammattihenkilöasetuksen 10—12 §:ssä.

Mikäli EU- tai ETA-valtiossa lääkärin, hammaslääkärin, proviisorin, sairaanhoitajan tai kätilön tutkinnon suorittanut EU- tai ETA-valtion kansalainen ei täytä yhteisön tunnustamissäännöksissä tarkoitettua syystä ammattipätevyyden automaattisen tunnustamisen edellytyksiä, sovelletaan hänen ammattipätevyytensä tunnustamiseen yleistä tunnustamisjärjestelmää koskevia säännöksiä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi määrätä hakijalle korvaavana toimenpiteinä sopeutumisajan tai kelpoisuuskokeen mikäli koulutuksessa on olennaisia eroja vastaavaan suomalaiseen koulutukseen verrattuna.

Edellä mainittujen ammattien lisäksi yleisen tunnustamisjärjestelmän piiriin kuuluvat terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 1 §:ssä mainitut nimikesuojatut ammattihenkilöt.

Toisin kuin EU- tai ETA-alueen ulkopuolisen valtion kansalaiselta, EU- tai ETA-valtion kansalaiselta ei tällä hetkellä ole laillistamisen ehtona voitu edellyttää todistusta kielitaidosta. Ammattihenkilölain 18 a § edellyttää kaikilta terveydenhuollon ammattihenkilöiltä riittävää kielitaitoa, mikä tarkoittaa riittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa. Palvelussuhteessa toimivan ammattihenkilön työnantaja vastaa siitä, että henkilöstöllä on tehtävien hoitamisen kannalta riittävä kielitaito. Kielilain (423/2003) 10, 18 ja 20 §:n mukaan viranomaisen tulee toiminnassaan oma-aloitteisesti huolehtia siitä, että yksityishenkilön kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä. Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 5 §:n mukaan potilaalle on annettava selvitys hänen terveydentilastaan, hoidon merkityksestä, eri hoitovaihtoehtoista ja niiden vaikutuksista sekä muista hänen hoitoonsa liittyvistä seikoista, joilla on merkitystä päätettäessä hänen hoitamisestaan. Terveydenhuollon ammattihenkilön on annettava selvitys siten, että potilas riittävästi ymmärtää sen sisällön. Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 2 §:n mukaan viranomaisen on koulutusta järjes-

tämällä ja muilla henkilöstöpoliittisilla toimilla huolehdittava siitä, että henkilöstöllä on riittävä kielitaito viranomaisen tehtävien hoitamiseksi kielilaisissa ja muussa lainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisesti. Lain 3 §:n mukaan virkaa täytettäessä ja muuhun palvelussuhteeseen otettaessa on varmistuttava siitä, että palvelukseen otettavalla on riittävä kielitaito.

Euroopan unionin lainsäädäntö

Euroopan unionin yhtenä tavoitteena on henkilöiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta rajoittavien esteiden poistaminen jäsenvaltioiden väliltä. Sopimuksessa Euroopan unionin toiminnasta (jäljempänä SEUT) 45 artiklassa turvataan työntekijöiden vapaa liikkuvuus unionissa. Se merkitsee, että kaikki kansalaisuuteen perustuva jäsenvaltioiden työntekijöiden syrjintä työsopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa on poistettava. Yleisen järjestyksen, turvallisuuden tai kansanterveyden takia oikeutta voidaan perustellusti rajoittaa.

SEUT 165 artiklan mukaan unionin tehtävä on myötävaikuttaa korkealaatuisen koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta opetuksen sisällöstä ja koulutusjärjestelmän järjestämisestä sekä niiden sivistyksellistä ja kielellistä monimuotoisuutta. Unionin toiminnalla pyritään edistämään opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuutta muun muassa rohkaisemalla tutkintotodistusten ja opintojaksojen tunnustamista akateemisessa maailmassa, edistämällä koulutuslaitosten välistä yhteistyötä sekä kehittämällä tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä.

SEUT 53 artiklan 1 kohdan mukaan helpottaakseen itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen direktiivejä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta.

Ammattipätevyyden tunnustamista koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY (jäljempänä ammattipätevyysdirektiivi) on annettu vuonna 2005. Ammattipätevyysdirektiivin 1 artiklan mukaan direktiivissä vahvistetaan säännöt, jonka mukaisesti jäsenvaltion, joka vaatii säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi alueellaan määrättyä ammattipätevyyttä (vastaanottava jäsenvaltio) on tunnustettava kyseisen ammatin harjoittamisen aloittamiseen ja sen harjoittamiseen ammattipätevyys, joka on hankittu yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa (kotijäsenvaltio) ja joka antaa kyseisen pätevyyden haltijalle oikeuden harjoittaa siellä samaa ammattia.

Ammattipätevyysdirektiivissä säädettyjä tunnustamisjärjestelmiä ovat koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhdenmukaistamiseen perustuva tunnustamisjärjestelmä (automaattisen tunnustamisen järjestelmä), yleinen tutkintojen tunnustamisjärjestelmä, ammattikokemuksen tunnustamiseen perustuva järjestelmä (ammattikokemusjärjestelmä). Direktiivimuutoksella on lisätty uusi yhteisiä koulutusperiaatteita koskeva tunnustamisjärjestelmä. Terveystieteiden ammattitaidon kuuluvat joko automaattisen tunnustamisen järjestelmän tai yleisen tunnustamisjärjestelmän piiriin.

Ammattipätevyysdirektiiviä koskevat muutokset sisältyvät 20 päivänä marraskuuta 2013 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2013/55/EU. Mainitulla direktiivillä on muutettu myös hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annettua asetusta (EU) N:o 1024/2012. Jäsenvaltioiden tulee saattaa ammattipätevyysdirektiivin muutokset kansallisesti voimaan viimeistään 18 päivänä tammikuuta 2016.

Ammattipätevyysdirektiivin ja sen muutosten sisältöä on käsitelty yksityiskohtaisesti hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi ammattipätevyyden tunnustamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 22/2015 vp). Ammattipätevyysdirektiivin muutosten johdosta laki ammattipätevyyden tunnustamisesta ehdotetaan uudistettavaksi kokonaan. Ammattipätevyyslakia sovelletaan Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisen toisessa jäsenvaltiossa hankkiman ammattipätevyyden tunnustamiseen. Lakia sovelletaan myös ammattipätevyyden tunnustamiseen, joka perustuu Euroopan unionin talousalueesta tehtyyn sopimukseen tai muuhun Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden toisen osapuolen kanssa tekemään sopimukseen taikka kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevaan unionin sopimukseen. Jos muussa laissa on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetusta laista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan ensisijaisina.

1.2 Ammattipätevyysdirektiivin muutokset

Eurooppalainen ammattikortti

Ammattipätevyysdirektiiviin on otettu säännökset eurooppalaisesta ammattikortista (artiklat 4 a—4 e). Tällä tarkoitetaan sähköistä todistusta komission hallinnoimassa sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä (International Market Information System, jäljempänä IMI-järjestelmä). Todistus osoittaa, että ammattihenkilö on täyttänyt kaikki vaadittavat edellytykset palvelujen tarjoamiseksi vastaanottavassa jäsenvaltiossa väliaikaisesti ja satunnaisesti tai että ammattihenkilön ammattipätevyys on tunnustettu vastaanottavaan valtioon sijoittautumista varten.

Direktiivin 4 a artiklan mukaan jäsenvaltion on myönnettävä ammattipätevyyden haltijalle hänen hakemuksestaan eurooppalainen ammattikortti sillä edellytyksellä, että komissio on antanut asiaan liittyvät täytäntöönpanosäädökset. Eurooppalainen ammattikortin käyttöönoton edellytyksenä on, että liikkuvuus ammatissa on tai voisi olla suurta, asiaankuuluvat sidosryhmät ovat ilmaisseet riittävää kiinnostusta ja ammatti tai ammattiin valmistava koulutus ovat säänneltyjä merkittävässä määrässä jäsenvaltioita. Täytäntöönpanosäädöksissä luetellaan ammatit, joissa ammattikortti otetaan käyttöön. Euroopan unionin komission täytäntöönpanoasetuksen EU 2015/983, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2015, mukaan ammattikortti otetaan käyttöön sairaanhoitajan, proviisorin ja fysioterapeutin ammateissa.

Kun eurooppalainen ammattikortti on otettu käyttöön tiettyä ammattia varten täytäntöönpanosäädöksillä, kyseinen ammattipätevyyden haltija voi hakea joko eurooppalaista ammattikorttia tai käyttää nykyisin voimassa olevia tunnustamispäätöksen hakemista koskevia menettelyjä. Ammattipätevyyden haltija voi näin ollen valita hakeeko hän eurooppalaista ammattikorttia vai kirjallista päätöstä ammattipätevyyden tunnustamisesta.

Direktiivin 4 b artiklassa säädetään eurooppalaisen ammattikortin hakemisesta ja IMI-tiedoston luomisesta. Kotijäsenvaltion on tarjottava ammattipätevyyden haltijalle mahdollisuus hakea eurooppalaista ammattikorttia komission tarjoamalla verkkosovelluksella, joka luo hakijan IMI-tiedoston automaattisesti. Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta ilmoitettava vastaanottaneensa hakemuksen ja tiedotettava hakijalle mahdollisista puuttuvista asiakirjoista.

Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa annettava hakemuksen tueksi mahdollisesti vaadittavat todistukset. Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on tarkistettava, onko hakija sijoittautunut laillisesti kotijäsenvaltioon ja ovatko kaikki tarvittavat koti-

jäsenvaltiossa annetut asiakirjat voimassa ja aitoja. Jos kotijäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella on asianmukaisesti perusteltuja epäilyksiä, se voi pyytää hakijalta virallisesti oikeaksi todistetut jäljennökset asiakirjoista.

Direktiiviin lisätyssä 4 d artiklassa säädetään ammattikortin myöntämisestä sijoittautumista tai direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen eli kansanterveyteen ja yleiseen turvallisuuteen liittyvien palvelujen väliaikaista ja satunnaista tarjoamista varten. Mikäli ammattipätevyys haltija aikoo sijoittautua toiseen jäsenvaltioon tai tarjota palveluja väliaikaisesti tai satunnaisesti toisessa jäsenvaltiossa, kotijäsenvaltion tulee suorittaa kaikki IMI-järjestelmässä luotuun hakijan tiedostoon liittyvät tarvittavat valmisteluvaiheet ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä eurooppalainen ammattikortti.

Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on kuukauden kuluessa tarkistettava IMI-tiedostoon sisältyvien, hakemuksen tueksi esitettyjen asiakirjojen aitous ja voimassaolo eurooppalaisen ammattikortin myöntämiseksi. Määräaika alkaa puuttuvaksi ilmoitettujen asiakirjojen vastaanottamisesta, tai jos täydentäviä asiakirjoja ei ole pyydetty, 4 b artiklan 3 kohdassa tarkoitettua yhden viikon määräajan päätyttyä. Kotijäsenvaltion on sen jälkeen toimitettava hakemus viipymättä vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Vastaanottavan jäsenvaltion on automaattisen tunnustamisen järjestelmään perustuvissa tapauksissa päätettävä kuukauden kuluessa kotijäsenvaltion lähettämän hakemuksen vastaanottamisesta myöntääkö se ammattikortin. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on asianmukaisesti perusteltuja epäilyksiä, se voi pyytää kotijäsenvaltiolta lisätietoja tai virallisesti oikeaksi todistetun jäljennöksen asiakirjasta, joka kotijäsenvaltion on toimitettava kahden viikon kuluessa pyynnön esittämisestä.

Kun kyse on yleiseen tunnustamisjärjestelmään kuuluvista tapauksista, vastaanottavan jäsenvaltion on päätettävä kahden kuukauden kuluessa kotijäsenvaltion toimittaman hakemuksen vastaanottamisesta, myöntääkö se eurooppalaisen ammattikortin. Jos vastaanottavalla jäsenvaltiolla on asianmukaisesti perusteltuja epäilyksiä, se voi pyytää kotijäsenvaltiolta lisätietoja tai virallisesti oikeaksi todistetun jäljennöksen asiakirjasta, joka tämän on toimitettava kahden viikon kuluessa pyynnön esittämisestä. Jos vastaanottava jäsenvaltio ei saa tarvittavia lisätietoja, joita sillä on oikeus pyytää joko kotijäsenvaltiolta tai hakijalta, se voi kieltäytyä myöntämästä korttia. Kielteinen päätös on perusteltava asianmukaisesti.

Direktiivin 4 e artiklassa säädetään eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittelystä ja tarkastelusta. Kotijäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on viipymättä päivitettävä vastaavaan IMI-tiedostoon tiedot kurinpitotoimista tai rikosoikeudellisista seuraamuksista, joihin liittyy rajoitus tai kieltoja jotka vaikuttavat eurooppalaisen ammattikortin haltijan tämän direktiivin nojalla harjoittamaan toimintaan. Päivitysten yhteydessä on poistettava tiedot, joita ei enää tarvita. Kaikista päivityksistä on ilmoitettava viipymättä eurooppalaisen ammattikortin haltijalle ja toimivaltaisille viranomaisille, joilla on pääsy vastaavaan IMI-tiedostoon. Tietojen päivitys voi koskea vain seuraavia seikkoja: 1) ammattihenkilön henkilöllisyys, 2) asianomainen ammatti, 3) tiedot kansallisesta viranomaisesta tai tuomioistuimesta, joka on antanut rajoitusta tai kieltä koskevan päätöksen, 4) rajoituksen tai kiellon laajuus sekä 5) rajoituksen tai kiellon voimassaoloaika.

IMI-tiedostoon sisältyvien tietojen tarkastelu on sallittua vain kotijäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava eurooppalaisen ammattikortin haltijalle IMI-tiedoston sisältö, jos tämä sitä pyytää.

Eurooppalaiseen ammattikorttiin sisällytettävät tiedot on rajoitettava tietoihin, jotka ovat tarpeen varmistamaan kortin haltijan oikeus harjoittaa ammattia, jota varten kortti on myönnetty:

HE 107/2015 vp

haltijan etu- ja sukunimi, syntymäaika ja -paikka, muodollinen pätevyys ja sovellettava järjestelmä, asiaan liittyvät toimivaltaiset viranomaiset, kortin numero, turvaominaisuus ja viittaus voimassa olevaan henkilötodistukseen. Eurooppalaisen ammattikortin haltijan hankkimaan ammattikokemukseen tai suorittamiin korvaaviin toimenpiteisiin liittyvät tiedot on sisällytettävä IMI-tiedostoon.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että eurooppalaisen ammattikortin haltijalla on oikeus milloin tahansa veloituksetta pyytää virheellisten tai puutteellisten tietojen oikaisemista tai asianomaisen IMI-tiedoston poistamista tai estämistä. Haltijalle on ilmoitettava tästä oikeudesta eurooppalaisen ammattikortin myöntämisen yhteydessä ja muistutettava siitä tämän jälkeen kahden vuoden välein. Muistutus lähetetään automaattisesti IMI-järjestelmän välityksellä.

Eurooppalaisen ammattikortin myöntäminen sijoittautumista varten ei anna automaattisesti oikeutta tietyn ammatin harjoittamiseen, jos vastaanottavassa jäsenvaltiossa on rekisteröitymisvaatimuksia tai muita valvontamenettelyjä.

Työnantajat, asiakkaat, potilaat ja viranomaiset voivat tarkistaa kortinhaltijan heille esittämän eurooppalaisen ammattikortin aitouden ja voimassaolon.

Osittainen ammatinharjoittamisoikeus

Ammattipätevyysdirektiivin 4 f artiklassa säädetään osittaisesta ammatinharjoittamisoikeudesta. Osittainen ammatinharjoittaminen tarkoittaa, että henkilö ei saa oikeutta harjoittaa kaikkea kyseiseen ammattiin liittyvää toimintaa, vaan hänelle myönnetään rajoitettu oikeus toimia tietyissä tehtävissä.

Vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä tapauskohtaisesti osittainen oikeus harjoittaa ammattia alueellaan, kun kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät: 1) ammattihenkilö on täysin pätevä harjoittamaan kotijäsenvaltiossaan sitä ammatillista toimintaa, jota varten osittaista ammatinharjoittamisoikeutta haetaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa, 2) kotijäsenvaltiossa laillisesti harjoitetun ammatillisen toiminnan ja vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännellyn ammatin väliset erot ovat niin suuret, että korvaavien toimenpiteiden soveltaminen merkitsisi, että hakijan on suoritettava vastaanottavassa jäsenvaltiossa ammattiin edellytettävä koulutus kokonaan saadakseen oikeuden harjoittaa säänneltyä ammattia kaikilta osin vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ja 3) ammatillinen toiminta voidaan objektiivisesti erottaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa kyseisen säännellyn ammatin piiriin kuuluvasta muusta toiminnasta.

Osittainen ammatinharjoittamisoikeus voidaan evätä, jos se on perusteltua yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä. Osittaista ammatinharjoittamisoikeutta koskevaa artiklaa ei sovelleta ammattihenkilöihin, joiden ammattipätevyys tunnustetaan automaattisen tunnustamisjärjestelmän nojalla. Osittaiseen ammatinharjoittamisoikeuteen sovelletaan yleistä tunnustamisjärjestelmää koskevia säännöksiä.

Kielitaidon tarkistaminen

Ammattipätevyysdirektiivin kielitaitoa koskeva 53 artikla on uudistettu. Ammattipätevyys tunnustamisesta etua saavilla ammattihenkilöillä on oltava sellainen kielitaito, jota tarvitaan heidän ammatinsa harjoittamiseksi vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Työnantajilla on jatkossakin vastuu varmistua siitä, että terveydenhuollon ammattihenkilöllä on tehtävien hoitamisen

kannalta riittävä kielitaito. Direktiivin muutoksella testaaminen voitaisiin määrätä pakolliseksi, kun tehtävällä on vaikutusta potilasturvallisuuteen. Tarkistaminen voitaisiin suorittaa vasta, kun eurooppalainen ammattikortti olisi myönnetty 4 d artiklan mukaisesti tai kun ammattipätevyys olisi tunnustettu. Kielitaidon tarkistamisen tulisi olla oikeasuhtainen harjoitettavaan toimintaan nähden.

Sähköinen hälytysjärjestelmä

Ammattipätevyysdirektiivin 56 a artiklan mukaan jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisien on sähköisessä hälytysjärjestelmässä tehtävin hälytyksin ilmoitettava kaikkien muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tutkintojen tunnustamisjärjestelmään kuuluvasta terveydenhuollon ammattihenkilöstä, joka on kansallisen viranomaisen tai tuomioistuimen päätöksellä asetettu ammattitoimintaa koskeva pysyvä tai väliaikainen kielto tai rajoitus. Ilmoitusvelvollisuus koskee automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvia terveydenhuollon ammattihenkilöitä sekä muitakin sellaisia henkilöitä, jotka harjoittavat potilasturvallisuuden linkittyvää toimintaa ja joiden harjoittama ammatti on asianomaisessa jäsenvaltiossa säännelty. Ammattihenkilölle, jota hälytys koskee, on annettava kirjallinen päätös hälytystä koskevista päätöksistä ja hänen tulee voida hakea päätöksiin muutosta tai oikaisua kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä tiedot IMI-järjestelmän kautta tehtävällä hälytyksellä kolmen päivän kuluessa ammattihenkilön ammatillisen toiminnan tai toiminnan osan harjoittamista rajoittavan tai harjoittamisen kieltävän päätöksen antamisesta. Tässä yhteydessä ilmoitetaan seuraavat tiedot: a) ammattihenkilön henkilöllisyys; b) asianomainen ammatti; c) tiedot kansallisesta viranomaisesta tai tuomioistuimesta, joka on antanut rajoitusta tai kieltä koskevan päätöksen; d) rajoituksen tai kiellon laajuus; ja e) rajoituksen tai kiellon voimassaoloaika.

Artiklan 3 kohdan mukaan asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on kolmen päivän kuluessa tuomioistuimen päätöksen antamisesta ilmoitettava kaikkien muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille IMI-järjestelmän kautta tehtävällä hälytyksellä sellaisen ammattihenkilön henkilöllisyys, joka on hakenut ammattipätevyden tunnustamista tämän direktiivin mukaisesti ja jonka on sen jälkeen tuomioistuimessa vahvistettu käytäneen tässä yhteydessä väärennettyjä asiakirjoja osoituksena ammattipätevyydestä.

Artiklan 5 kohdan mukaan kaikkien jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille on ilmoitettava viipymättä 1 kohdassa tarkoitetun kiellon tai rajoituksen voimassaoloajan päättymisestä. Tätä varten sen jäsenvaltion, joka antaa tiedot 1 kohdan mukaisesti, on myös ilmoitettava voimassaoloajan päättymispäivä ja kyseisen päivämäärän mahdolliset muutokset.

Artiklan 6 kohdan mukaan ammattihenkilölle, jota koskeva hälytys on lähetetty muille jäsenvaltioille, ilmoitetaan kirjallisesti hälytystä koskevasta päätöksestä samaan aikaan kuin itse hälytyksestä. Henkilö voi hakea päätökseen muutosta tai oikaisua kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja henkilöllä tulee olla käytettävissään oikeussuojakeinoja muille jäsenvaltioille lähetettyjen väärin hälytysten aiheuttamien vahinkojen varalta. Oikeussuojakeinoja käytettäessä hälytystä koskevaan päätökseen on liitettävä tieto, että ammattihenkilö on käynnistänyt sitä koskevan oikeudellisen menettelyn.

Jatkuva ammatillinen kehittyminen

Ammattipätevyysdirektiivin 22 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa vahvistetaan periaate terveydenhuollon säännelyihin ammattiryhmiin kuuluvien ammattihenkilöiden jatkuvasta ammatillisesta kehittämisestä (Continuous Professional Development, CPD). Jäsenvaltioiden on omien menettelyjensä mukaisesti jatkuvaan ammatilliseen kehittämiseen kannustamalla varmistettava, että ammattihenkilöt, joiden ammattipätevyys kuuluu osaston III soveltamisalaan, voivat ajanmukaistaa tietojaan, taitojaan ja pätevyyttään voidakseen harjoittaa ammatiaan turvallisesti ja tehokkaasti ja seurata ammatillista kehitystä. Osaston III soveltamisalaan kuuluvat lääkärit, hammaslääkärit, proviisorit, sairaanhoitajat ja kättilöt. Jäsenvaltioiden tulee antaa komissiolle tiedoksi ne toimet, joilla edistetään näiden ammattiryhmien jatkuvaa ammatillista kehittymistä. Lisäksi jäsenvaltioiden tulee jakaa keskenään tietoa jatkuvaan ammatilliseen kehittämiseen liittyvistä hyvistä käytännöistä.

Komission vuosina 2013—2014 teettämän selvityksen perusteella jatkuvalla ammatillisella kehittämisellä varmistetaan ammattitoiminnan ajanmukaisuus ja parannetaan hoidon tuloksia ja laatua. Selvityksessä annetaan 22 suositusta jatkuvan ammatillisen kehittämisen rakenteista, esteistä ja kannustimista, akkreditoinnista, yhteydestä potilasturvallisuuteen sekä eurooppalaisesta yhteistyöstä.

Jäsenvaltioiden tulee ilmoittaa komissiolle viimeistään 18 päivänä tammikuuta 2016 toimenpiteet, joilla edistetään näiden ammattiryhmien jatkuvaa ammatillista kehittymistä.

Ammatillinen harjoittelu

Ammattipätevyysdirektiiviin lisätyssä uudessa 55 a artiklassa säädetään ammatillisen harjoittelun hyväksymisestä. Jos säännellyn ammatin harjoittamiselle on kotijäsenvaltiossa edellytyksenä ammatillisen harjoittelun suorittaminen, kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on säännellyn ammatin harjoittamisoikeutta koskevaa hakemusta käsitellessään tunnustettava toisessa jäsenvaltiossa suoritettujen ammatillisten harjoittelujen edellyttäen, että kyseiset harjoittelut vastaavat artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja julkaistuja suuntaviivoja, ja otettava huomioon kolmannessa maassa suoritettujen ammatillisten harjoittelujen. Jäsenvaltiot voivat kansallisessa lainsäädännössään asettaa kohtuullisen rajoituksen sen osan kestolle, joka voidaan suorittaa ulkomailla.

Ammatillisen harjoittelun tunnustaminen ei korvaa mahdollisia voimassa olevia vaatimuksia, jotka koskevat kokeen hyväksyttyä suorittamista kyseiseen ammattiin pääsemiseksi. Toimivaltainen viranomaisten on julkaistava suuntaviivat, jotka koskevat toisessa maassa suoritettujen harjoittelun järjestämistä ja tunnustamista, erityisesti ammatillisen harjoittelun valvojan tehtäviä.

Säänneltyjen ammattien kartoittaminen

Ammattipätevyysdirektiivin uudistamisen yhteydessä Euroopan unionin komission ohjauksessa on toteutettu direktiivin 59 artiklaan perustuva laaja kartoitus ammattien sääntelystä Euroopan unionin jäsenmaissa. Tässä yhteydessä on kartoitettu myös kaikki Suomen säännellyt ammatit. Kartoituksen tavoitteena on arvioida ammattikohtaisesti toisaalta sääntelyn tarpeellisuutta ja toisaalta sitä onko valittu sääntelytapa oikeassa suhteessa sääntelyn tarpeeseen.

Sähköinen asiointi

Sähköisen asioinnin helpottamiseksi ammattipätevyysdirektiivin 57 a artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden tulee mahdollistaa tutkinnon tunnustamisenettelyiden hoitaminen vaivatta etäältä ja sähköisesti. Tämä merkitsee, että toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia hakemuksen liiteasiakirjat esitettäväksi virallisesti oikeaksi todistettuina jäljennöksinä vasta hakemuksen jättämävaiheen jälkeen ja vain, jos viranomaisella on perusteltuja epäilyksiä ja jos se on välttämätöntä. Vaatimuksen esittäminen ei keskeytä hakemuksen käsittelylle säädetyn määräajan kulumista.

1.3 Nykytilan arviointi

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi ammattipätevyysdirektiivin uudet vaatimukset.

Ulkomailta Suomeen tulevien terveydenhuollon ammattihenkilöiden kielitaidon puutteisiin on viime vuosina kiinnitetty enenevässä määrin huomiota. Ulkomailta Suomeen tulleiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden suomen tai ruotsin kielen taidossa on valvonnassa havaittu olevan puutteita, jotka voivat muodostaa riskin potilasturvallisuudelle. Näin siitä huolimatta, että ammattihenkilölaki edellyttää kaikilta terveydenhuollon ammattihenkilöiltä riittävää kielitaitoa ja että työnantaja vastaa siitä, että hänen palveluksessaan olevilla ammattihenkilöillä on tehtävien hoidon kannalta riittävä kielitaito. Käytännössä terveydenhuollon ammattihenkilöitä on henkilöstöpulasta johtuen saatettu palkata tietoisena puutteellisesta kielitaidosta. Työnantajien käytännöt kielitaidon arvioimisessa työhönottotilanteessa saattavat vaihdella suuresti. Sekä terveydenhuollon ammatinharjoittamisoikeuden myöntämistä ja ammatinharjoittamisen seuranta- ja valvontaa käsitellyt työryhmä (Terveydenhuollon valvontatyöryhmän mietintö, Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2012:8) että terveydenhuollon kielitaitokysymyksiä pohtinut työryhmä (Kielitaidon määrittäminen sekä kielitaidon ja EU/ETA-alueen ulkopuolella hankitun koulutuksen täydentäminen terveysalalla, Opetus ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:5) esittivät huolensa ulkomailta Suomeen tulevien terveydenhuollon ammattihenkilöiden puutteellisesta kielitaidosta. Kielitaito on keskeinen osa terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattitaitoa ja tärkeä osa potilasturvallisuutta. Riittävä suomen tai ruotsin kielen taito on välttämätön potilaiden ja asiakkaiden kanssa työskentelyn lisäksi muun muassa asiakas- ja potilastietojen dokumentoinnissa ja ammattihenkilöiden välisessä yhteistyössä. On kuitenkin huomattava, että eri tehtävissä työskentelevät henkilöt tarvitsevat käytännössä eritasoista kielitaitoa.

2 Esityksen keskeiset tavoitteet ja ehdotukset

Ammattipätevyysdirektiivin muutosten tarkoituksena on kehittää ammattipätevyyden tunnustamisjärjestelmää entistä sujuvammaksi niin, että ammattihenkilöiden olisi nykyistä helpompaa siirtyä Euroopassa toiseen maahan työhön. Direktiivimuutoksen tarkoituksena on ollut liikkuvuutta koskevien säännösten yksinkertaistaminen ja nykyaikaistaminen. Kielitaitoa ja hälytysjärjestelmää koskevien säännösten tavoitteena on edistää potilasturvallisuutta ja vahvistaa potilaan ja asiakkaan asemaa terveydenhuollossa.

Ammattipätevyyden tunnustamista koskevaan lakiehdotukseen (HE 22/2015) on sisällytetty ammattipätevyysdirektiivin mukaiset eri tunnustamisjärjestelmiin liittyvät yksityiskohtaiset säännökset. Uuden yleislain tarkoituksena on panna täytäntöön ammattipätevyysdirektiivi

muutoksineen lukuun ottamatta terveydenhuollon ammattihenkilöihin ja eläinlääkäreihin liittyviä erityissäännöksiä.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan sisällytettäväksi terveydenhuollon ammattihenkilölakiin ammattipätevyysdirektiivin muutoksista johtuvat säännökset siltä osin kuin muutoksista on tarpeen säätää erityislaissa terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain säännösten ohella ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain säännöksiä noudatetaan täydentävinä.

Terveydenhuollon ammattihenkilölakiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännökset eurooppalaisesta ammattikortista, osittaisesta ammatinharjoittamisoikeudesta sekä hälytysjärjestelmästä. Täydennyskoulutusvelvoitetta koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että se sisältönsä vastaa direktiivin tarkoitusta jatkuvaan ammatillisen kehittymiseen kannustamisesta.

Ammattihenkilölakiin ehdotetaan uutta säännöstä, jonka mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voisi perustellusta syystä vaatia toisen EU- tai ETA-maan kansalaista osoittamaan riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon ammatinharjoittamisoikeuden tai ammatinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä. Voimassa olevan ammattihenkilölain kielitaitoa koskevaa 18 a §:ää ehdotetaan täydennettäväksi tarkoituksena korostaa terveydenhuollon ammattihenkilön työnantajan vastuuta varmistua ammattihenkilön riittävästä kielitaidosta. Ammattihenkilöltä vaadittava kielitaitotaso on mahdollista suhteuttaa ammattihenkilön tehtävien ja hänen hoitamansa väestön tarpeisiin. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön niin sanotun kielityöryhmän työn jatkoksi on perustettu Tampereen yliopiston koordinoima hanke, jossa on tarkoitus luoda malli modulaarisesta kielitaitokoulutuksesta terveydenhuollon ammattihenkilöiden kielitaidon kehittymisen tukemiseksi.

Ruotsissa ammattipätevyysdirektiivin implementointiin liittyvän ehdotuksen (SOU 2014:19, s. 329-330) mukaan erityisestä syystä yksittäistapauksessa, jos voidaan olettaa, että henkilöllä, jonka ammattipätevyys on tunnustettu uuden lain mukaisesti tai jolla on eurooppalainen ammattikortti, on puutteellinen ruotsin kielitaito, toimivaltainen viranomainen voi päättää kielitaidon testaamisesta ennen kuin pääsy ammattiin myönnetään. Tällainen kielitaidon arviointi voi tapahtua vasta sen jälkeen kun päätös ammattikortista tai ammattipätevyyden tunnustamisesta on tehty mutta ennen kuin ammatinharjoittaja saa pääsyn ammattiin laillistuksen, kelpoisuustodistuksen tms. perusteella. Socialstyrelsen voi antaa ohjeita kielitaidon testaamisesta terveyden- ja sairaanhoidon alalla toimivien ammatinharjoittajien osalta ilman, että vaatimus erillisestä syystä yksittäistapauksessa on täyttynyt.

Ammattipätevyysdirektiivin edellyttämien muutosten lisäksi lakiin ehdotetaan muutosta, jolla korjattaisiin vuonna 2011 lääkäreiden kaksoislaillistuksen purkamisen yhteydessä syntynyt epäkohta. Ammattihenkilölakia muutettiin 1.5.2011 alkaen lailla 312/2011 ja purettiin lääkäreiden kaksoislaillistus. Ennen lakimuutosta lääkärit laillistettiin kaksi kertaa. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto laillisti lääkärin ensimmäisen kerran kun hän oli suorittanut lääketieteen lisensiaatin tutkinnon. Ensimmäisen laillistuksen jälkeen lääkäri sai harjoittaa ammattia ainoastaan toisen laillistetun lääkärin johdon ja valvonnan alaisena. Toisen kerran lääkäri laillistettiin sen jälkeen kun hän oli suorittanut perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen, minkä jälkeen hän sai harjoittaa lääkärin ammattia itsenäisesti. Lakimuutoksen jälkeen lääkärit laillistetaan vain kerran ja he saavat laillistuksen jälkeen oikeuden harjoittaa ammattia itsenäisesti.

Kaksoislaillistuksen poistamista koskevaan lakiin ei sisältynyt säännöksiä niiden tilanteiden varalta, joissa henkilö oli aloittanut lääkärinkoulutuksen toisessa EU- tai ETA-maassa ennen lain voimaantuloa tai välittömästi sen jälkeen.

Kaksoislaillistuksen ollessa käytössä Suomessa voitiin hyväksyä toisessa EU- tai ETA-valtiossa suoritettu lääkärin tutkinto perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen pohjaksi, koska Suomen lainsäädäntö tunsu vastaavan tilanteen. Kaksoislaillistuksen poistamisen jälkeen Suomen lainsäädäntö ei tunne tilannetta, jossa henkilö on suorittanut lääkärin koulutuksen, mutta ei koulutusmaassaan saa ammatinharjoittamisoikeutta. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja Sosiaali- ja terveysministeriölle on tullut yhteydenottoja henkilöiltä, jotka olivat aloittaneet lääketieteen opinnot toisessa EU- tai ETA-maassa, jossa tutkinnon lisäksi edellytetään ammatillisen harjoittelun suorittamista ammattioikeuden myöntämisen ehtona. Ongelma koskee lähinnä henkilöitä, jotka olivat siirtyneet ulkomaille, lähinnä Puolaan ja Tanskaan, opiskelemaan lääketiedettä siinä uskossa, että he tutkinnon suorittamisen jälkeen voisivat palata Suomeen ja suorittaa täällä vaadittavan käytännön palvelun. Käytännön palvelun suorittaminen opiskelumaassa, esimerkiksi Puolassa, ei ole ollut mahdollista jos opiskelumaan kielentaito on ollut puutteellinen. Opiskelukieli on yleensä ollut englanti. Ammattipätevyysdirektiivin mukaan henkilölle voidaan myöntää Suomessa oikeus harjoittaa lääkärin ammattia ulkomailta suoritettuna tutkinnon perusteella kun hänellä on muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja. Kysymyksessä olevilla henkilöillä on tutkintoasiakirja, mutta ei asiakirjaa, joka ammattipätevyysdirektiivin mukaisesti oikeuttaisi myöntämään heille ammatinharjoittamisoikeuden. Henkilöillä on ollut tuolloin vallitsevan lainsäädännön perusteella oikeutettuja odotuksia sen suhteen, että opinnot tuottavat ammatinharjoittamisoikeuden.

Siirtymäsäännöksen puuttumisesta aiheutunut epäkohta on näin ollen yksilöiden oikeusturva huomioon ottaen perusteltua korjata, minkä vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi tätä koskeva säännös.

Hammaslääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavat opinnot muuttuivat 1.8.2011 ja sen jälkeen opintonsa aloittaneiden osalta siten, että tutkinnon laajuus on 330 opintopistettä kun se aikaisemmin oli 300 pistettä ja koulutuksen kesto on 5,5 vuotta kun se aikaisemmin opintonsa aloittaneilla on 5 vuotta. Koulutukseen sisältyy kuuden kuukauden käytännön harjoittelu. Uusimuotoisen tutkinnon suorittanut hammaslääketieteen lisensiaatti laillistetaan suoraan tutkinnon perusteella, minkä jälkeen hän voi toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana. Ennen 1.8.2011 opintonsa aloittaneilla on mahdollisuus suorittaa hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinto aikaisemman tutkintomallin mukaisesti, jolloin koulutus kestää 5 vuotta. Aikaisemmassa tutkintomallissa hammaslääketieteen lisensiaatti saa oikeuden toimia itsenäisesti hammaslääkärinä vasta suoritettuaan peruskoulutuksen jälkeen käytännön palvelun. Vuonna 2016 aikaisemman tutkintomallin mukaista koulutusta suorittavien määrän arvioidaan oleva hyvin pieni.

Ammattihenkilölakia muutettiin 1.4.2015 lukien säätämällä uusi 14 c §, jonka mukaan EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneiden lääkäreiden laillistamisessa siirryttiin kaksivaiheiseen menettelyyn niin, että Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tekee ensin päätöksen hakijan koulutuksen hyväksymisestä. Hakija voi ryhtyä suorittamaan valvontaviraston määräämää palvelua, lisäopintoja ja kuulusteluja tai lääkäriharjoittelua vasta kun hän on saanut myönteisen päätöksen koulutuksen hyväksymisestä. EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneiden hammaslääkäreiden koulutuksen hyväksymisestä ei tällä hetkellä säädetä ammattihenkilölaissa. Tämä on johtanut epäselviin tilanteisiin EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen suorittaneilla siitä, hyväksytäänkö jo suoritettua pätevyyskoulutusta ja missä laajuudessa. Ammattihenkilölain 14 c §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneiden lääkäreiden ja hammaslääkäreiden laillistamismenettely olisi mahdollisimman yhdenmukainen. Vuonna 2016 hammaslääkäreiden yksivaiheinen laillistamismenettely ja 5,5, vuoden opintoihin sisältyvä syventävä käytännön harjoittelu on vakiintunut. Myös hakijoiden oikeusturvan kannalta on perusteltua, että kaksivaiheinen laillistamismenettely koskee jatkossa myös hammaslääkäreitä.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Eurooppalaisen ammattikortin ja hälytysjärjestelmän käyttöönotto lisää tarvetta jäsenmaiden toimivaltaisten viranomaisten väliseen yhteistyöhön. Tietojen vaihto jäsenmaiden välillä tapahtuu pääasiallisesti komission ylläpitämän IMI-järjestelmän välityksellä. IMI-järjestelmää käytetään sekä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisessä että jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja komission välisessä yhteistyössä. IMI-järjestelmän ylläpidosta ja kehittämiskustannuksista vastaa komissio, joten Suomen viranomaisille ei tule kustannuksia tältä osin. Järjestelmän kehittämiseen osallistuminen sitoo kuitenkin myös toimivaltaisten viranomaisten voimavaroja.

3.2 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Direktiivimuutokset merkitsevät erityisesti ammattikortin osalta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston vastuun lisääntymistä. Uutena asiakasryhmänä olisivat Suomesta EU- tai ETA-maahan työskentelemään lähtevät jotka hakevat eurooppalaista ammattikorttia. Hälytysjärjestelmään liittyvien määräaikojen noudattaminen vaikuttaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston työn kuormitukseen.

Lakiehdotuksen 6 a §:ssä ehdotettuun toisesta EU- tai ETA-valtiosta tulevan lääkärin laillistamiseen liittyvä ammatillinen harjoittelu toisi yliopistoille vastuuta ammatillisen harjoittelun sisällöstä. Harjoittelun sisällöksi katsottaisiin yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaminen. Tämän ei katsota lisäävän yliopistojen tehtäviä koska ehdotettu toimintakäytäntö ei poikkea nykyisestä tilanteesta.

3.3 Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Laillistamispäätöksen hakuvaiheeseen liittyvä sähköisen asioinnin lisääntyminen ja eurooppalaisen ammattikortin käyttöönotto ovat omiaan helpottamaan toisista jäsenvaltioista tulevien ammattihenkilöiden hakeutumista Suomeen töihin. Hälytysjärjestelmä lisää varmuutta siitä, että terveydenhuollon ammattihenkilölle määrätty kielto tai rajoitus tulee Suomen viranomaisten tietoon. Tämä mahdollistaa henkilön ammattitoimintaan puuttumisen tarvittaessa ja siten edistää potilasturvallisuutta ja terveydenhuollon asiakkaan asemaa ja oikeutta hyvään hoitoon.

4 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston edustajat ovat osallistuneet valmisteluryhmän työskentelyyn. Valmistelun aikana on myös tehty yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Luonnos hallituksen esityksestä lähetettiin lausunnolle opetus- ja kulttuuriministeriölle, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, oikeusministeriölle, Helsingin, Tampereen, Turun ja Itä-Suomen yliopistoille, sairaanhoitopiireille, Suomen Kuntaliitolle, KT Kuntatyönantajille, Helsingin, Vantaan, Espoon, Tampereen, Turun, Kuopion, Oulun, Joensuun, Jyväskylän, Lahden, Raaseporin ja Hangon kaupungeille, Eksotelle, Suomen lääkäriliitolle ja se alokohtaisille erikoislääkäriyhdistyksille, Suomen Hammaslääkäriliitolle, Suomen Medisiinarili-

HE 107/2015 vp

tolle, Nuorten Lääkärien yhdistykselle, Tehy ry:lle, Elinkeinoelämän keskusliitolle EK, Lääkäripalveluyritykset ry:lle, Terveystieteiden tutkimuskeskus ry:lle sekä Ahvenanmaan maakunnalle.

Määräaikaan mennessä lausuntoja saapui 52 kappaletta. Annetuissa lausunnoissa suhtauduttiin pääosin myönteisesti ehdotettuihin muutoksiin. Lausuntoihin sisältyneet muutosehdotukset on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon hallituksen esitystä viimeisteltäessä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi ammattipätevyiden tunnustamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 22/2015 vp). Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ammattihenkilölakiin ehdotetut säännökset täydentävät yleislain eli ammattipätevyiden tunnustamisesta annetun lain säännöksiä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 luku Yleiset säännökset

3 a §. *Lain suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja muuhun kansalliseen lainsäädäntöön sekä toimivaltainen viranomainen.* Voimassa olevan lain 6 §:ssä viitataan unionin tunnustamissäännöksiin, mutta säännös koskee ainoastaan lääkäreitä ja hammaslääkäreitä. Viittaus unionin tunnustamissäännöksiin tulee kattaa kaikki terveydenhuollon ammattiryhmät ja ammattihenkilölaki kokonaisuudessaan. Tämän vuoksi viittaus unionin tunnustamissäännöksiin ehdotetaan siirrettäväksi 6 §:n 3 momentista uuteen 3 a §:ään. Terveydenhuollon ammattihenkilölakiin ehdotetaan sisällytettäväksi ne erityissäännökset, jotka direktiivin muutoksesta johtuen on välttämätöntä sijoittaa ammattihenkilölakiin. Muuten sovelletaan ammattipätevyden tunnustamisesta annettua lakia (/). Pykäläehdotuksessa todetaan lisäksi, että Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto toimii ammattipätevyysdirektiivissä ja ammattipätevyden tunnustamisesta annetussa laissa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta.

Muussa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa koulutuksen saanut

6 §. *Oikeus harjoittaa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia automaattisen tunnustamisen periaatteen nojalla.* 1 momentissa ehdotetaan muutettavaksi automaattisen tunnustamisen kautta myönnettävän ammattioikeuden myöntämisen edellytykset vastaamaan sanamuodoltaan ammattipätevyysdirektiiviä. Muutos on luonteeltaan tekninen.

Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Viittaus unionin tunnustamissäännöksiin ehdotetaan siirrettäväksi uuteen 3 a §:ään edellä kyseisen pykälän kohdalla esitetyillä perusteilla.

6 a §. *Ennen vuotta 2012 lääketieteen opinnot toisessa EU- tai ETA-valtiossa aloittaneen oikeus harjoittaa lääkärin ammattia.* Pykäläehdotuksen mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntäisi hakemuksesta määräämnsä ehdoin oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä kyseistä ammattia itsenäisesti harjoittamaan oikeutetun laillistetun ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena henkilölle, joka on ennen 1.1.2012 aloittanut lääketieteen opinnot jossakin toisessa EU- tai ETA-valtiossa ja suorittanut siellä lääkärin perustutkinnon. Edellytyksenä on, että kyseisessä valtiossa lääkärin ammatinharjoittamisoikeuden edellytyksenä on tutkinnon jälkeisen ammatillisen harjoittelun suorittaminen. Rajoitettu ammatinharjoittamisoikeus myönnettäisiin määräajaksi, kolmeksi vuodeksi. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla olisi mahdollisuus perustellusta syystä jatkaa määräaikaista rajoitettua ammatinharjoittamisoikeutta. Perusteltu syy olisi esimerkiksi harjoittelua suorittavan henkilön vanhempainvapaa, sairastuminen tai varusmiespalvelu.

Harjoittelun tulisi noudattaa aikaisemman perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen, nykyisen yleislääketieteen erityiskoulutuksen sisältöä, joka on määritelty sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 56/2015. Perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen pituus oli aikaisemmin kaksi vuotta mutta koulutus on sittemmin pidennetty kolmeen vuoteen. Harjoittelun pituus olisi näin ollen kolme vuotta täysipäiväistä työskentelyä lääkärin tehtävissä toisen, itsenäisesti ammattia harjoittamaan oikeutetun lääkärin johdon ja valvonnan alaisena. Hakijan tulisi työskennellä tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa työsuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään ja vähintään kuusi kuukautta erikoissairaanhoidossa. Sosiaali- ja terveysalan lupa-

ja valvontavirastolla olisi mahdollisuus pyytää yliopistoja arvioimaan ja hyväksymään harjoittelun sisältö. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto myöntäisi hakijalle laillistuksen suoritetun ammatillisen harjoittelun perusteella. Tämä vastaisi tilannetta ennen 1.5.2011.

Ammatillinen harjoittelun sisällön tulisi mahdollisuuksien mukaan noudattaa lähtömaan vaatiman ammatillisen harjoittelun suuntaviivoja (55 artikla 1 ja 2 kohta), jotta hakijan mahdollisuus saada laillistus lähtömaassa tulisi turvatuksi. Näin ollen hakijan tulisi varmistaa lähtömaan toimivaltaisilta viranomaisilta, että määräaikaisen laillistuksen aikana tapahtuva työskentely täyttää laillistamisen edellytykset lähtömaassa. Asialla on merkitystä, mikäli hakija haluaisi myöhemmin siirtyä työskentelemään opiskelumaassa tai jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa.

Pykäläehdotuksen tarkoituksena on ratkaista kaksoislaillistuksen poistamisen yhteydessä syntynyt ja siirtymäsäännöksen puuttumisesta johtunut epäkohta. Kaksoislaillistuksen poistamista koskeva uudistus tuli voimaan 1.5.2011. Lakimuutokseen ei sisällynyt siirtymäsäännöstä. Nyt ehdotettavalla säännöksellä halutaan antaa mahdollisuus ammatinharjoittamisoikeuden saamiseen myös niille, jotka ovat aloittaneet lääketieteen opintonsa syksyllä 2011 eli välittömästi kaksoislaillistuksen poistamista koskevan lakimuutoksen voimaantumisen jälkeen. Henkilöillä, joita säännös koskee, on ollut tuolloin vallitsevan lainsäädännön perusteella odotettuja oikeuksia sen suhteen, että opinnot tuottavat ammatinharjoittamisoikeuden.

8 §. *Oikeus harjoittaa terveydenhuollon ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeus yleisen tunnustamisjärjestelmän nojalla.* Pykälässä säädetään yleiseen tunnustamisjärjestelmään kuuluvien terveydenhuollon ammattihenkilöiden oikeudesta harjoittaa ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeudesta Suomessa. Yleiseen tunnustamisjärjestelmään kuuluvat terveydenhuollon ammatit on lueteltu tämän hallituksen esityksen yleisperusteluissa. Yleisessä tunnustamisjärjestelmässä hakijalla tulee olla ammattipätevyysdirektiivin mukainen tutkintotodistus tai muu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan ammattioikeuden saamiseksi. Yleisessä tunnustamisjärjestelmässä hakijan koulutusta verrataan kansalliseen koulutukseen. Mikäli koulutus eroaa olennaisesti Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto voi päättää hakijalle määrättävästä sopeutumisajasta tai kelpoisuuskokeesta. Hallituksen esityksessä ammattipätevyysdirektiivin tunnustamisesta annetuksi laiksi, 7 §:ssä, on direktiivin mukainen pykäläehdotus niistä edellytyksistä, joilla hakijalle voidaan asettaa vaatimus sopeutumisajasta tai kelpoisuuskokeesta. Kyseisen lakiehdotuksen 7 §:n 4 momentin mukaisilla edellytyksillä hakijalle voidaan määrätä molemmat; sekä sopeutumisajaksi että kelpoisuuskoe.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännös antaa Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolle mahdollisuuden määrätä hakijalle sekä sopeutumisajan että kelpoisuuskokeen.

8 a §. *Osittainen ammatinharjoittamisoikeus.* Pykäläehdotuksen mukaan Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto myöntäisi tapauskohtaisen harkinnan perusteella oikeuden harjoittaa terveydenhuollon ammattihenkilön ammattia laillistettuna ammattihenkilönä osittaisena, kun hallituksen esityksessä laiksi ammattipätevyysdirektiivin tunnustamisesta, sen 8 §:ssä todetut edellytykset täyttyvät. Osittaista ammatinharjoittamisoikeutta ei voida myöntää henkilölle, joiden ammattipätevyys tunnustetaan automaattisesti. Osittaista ammatinharjoittamisoikeutta koskeva säännös voi kuitenkin tulla sovellettavaksi automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvien ammattien osalta niissä tilanteissa, joissa hakijan koulutus ei täytä automaattisen tunnustamisen edellytyksiä. Käytännössä henkilö voi hakea ammattipätevyytensä tunnustamista tai osittaista ammatinharjoittamisoikeutta. Jos rajoittamaton ammatinharjoittamisoikeus ei ole mahdollinen, toimivaltaisen viranomaisen tulee oma-aloitteisesti tutkia täyttyvätkö osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden edellytykset. Osittaista ammatinharjoittamisoikeutta koskeva

säännös voi tulla sovellettavaksi myös silloin, kun ammatinharjoittaja tarjoaa palveluja väliaikaisesti tai satunnaisesti 9 §:n mukaisesti.

Osittainen ammatinharjoittamisoikeus edellyttää että,

- 1) ammattihenkilö on täysin pätevä harjoittamaan kotijäsenvaltiossaan sitä ammatillista toimintaa, jota varten ammatinharjoittamisoikeutta haetaan;
- 2) kotijäsenvaltiossa laillisesti harjoitetun ammatillisen toiminnan ja Suomessa säännellyn ammatin väliset erot ovat niin suuret, että hakijalta vaadittavat korvaavat toimenpiteet merkitsevät Suomessa edellytettävän koulutuksen suorittamista kokonaisuudessaan, jotta hakija saisi oikeuden harjoittaa säänneltyä ammattia kaikilta osin;
- 3) ammatillinen toiminta voidaan erottaa kyseisen säännellyn ammatin piiriin kuuluvasta muusta toiminnasta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulee harkita voidaanko yksittäisen säännellyn ammatin osalta määrittää sellaisia tehtäväkokonaisuuksia, jotka voidaan määritellä päätöksessä ja joihin perustuen henkilölle voitaisiin myöntää osittainen ammatinharjoittamisoikeus. Säännöksen soveltaminen edellyttää tapauskohtaista harkintaa. Kielteisen päätöksen tekeminen edellyttäisi sitä, että osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden katsottaisiin vaarantavan yleistä turvallisuutta tai asiakas- tai potilasturvallisuutta.

Ammattipätevyyden tunnustamista koskevan lakiehdotuksen perusteluissa on todettu, että osittainen ammatinharjoittamisoikeus voisi tulla kysymykseen esimerkiksi tilanteessa, jossa puheterapeutti antaa puheterapiaa muulla kuin Suomen kansalliskielillä tai jossa psykologi toimii kotijäsenvaltiossaan työ- tai organisaatiopsykologina.

Päätös osittaisesta ammatinharjoittamisoikeudesta ratkaistaan lisäksi yleistä tunnustamisjärjestelmää koskevan ammattihenkilölain 8 § mukaisesti. Tämä merkitsee sitä, että osittaisesta ammatinharjoittamisoikeutta hakevaan voidaan soveltaa sopeutumisaikaa ja kelpoisuuskoetta koskevia 8 §:n säännöksiä.

8 b §. *EU- tai ETA-valtion kansalaiselta vaadittava kielitaito.* Uuden 8 b §:n mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla olisi mahdollisuus perustellusta syystä vaatia EU- tai ETA-valtion kansalaista osoittamaan kielitaitonsa ammatinharjoittamisoikeuden tai ammatinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä.

Ehdotettu muutos perustuu ammattipätevyysdirektiivin 53 artiklaan tehtyihin muutoksiin. Artiklan mukaan ammattipätevyyden tunnustamisesta etua saavilla ammattihenkilöillä on oltava sellainen kielitaito, jota tarvitaan heidän ammatinsa harjoittamiseksi vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Kielitaidon tarkistaminen tulee rajoittaa yhteen viralliseen kieleen ja se voidaan määrätä pakolliseksi, jos harjoitettavalla ammatilla on vaikutusta potilasturvallisuuteen. Tarkistaminen voidaan kuitenkin suorittaa vasta kun eurooppalainen ammattikortti on myönnetty tai kun ammattipätevyys on tunnustettu. Kielitaidon tarkistamisen tulee olla oikeassa suhteessa harjoitettavaan toimintaan nähden.

Sekä Terveystieteiden valvontatyöryhmä että opetus- ja kulttuuriministeriön asettama terveydenhuollon kielitaitokysymyksiä pohtinut työryhmä esittivät huolenaan, että ulkomailta Suomeen tulevien terveydenhuollon ammattihenkilöiden kielitaidossa on potilasturvallisuuden vaarantavia puutteita. Tämä on koskenut sekä EU/ETA-alueelta saapuvia ammattihenkilöitä että EU/ETA-alueen ulkopuolisista valtioista saapuvia ammattihenkilöitä. Ongelmalliseksi on

koettu se, ettei toisista EU/ETA-valtioista saapuvien, toisin kuin EU/ETA-alueen ulkopuolisista valtioista saapuvien, ammattihenkilöiden laillistamisen edellytyksenä ole voitu vaatia riittävän kielitaidon osoittamista. Kielitaidon tarkistaminen on näin ollen ollut terveydenhuollon toimintayksiköiden vastuulla. Terveydenhuollon ammattihenkilöllä on 18 a §:n mukaan oltava hänen tehtäviensä edellyttämä riittävä kielitaito, joten ammattihenkilö on itse myös vastuussa siitä, että hänen kielitaitonsa on riittävällä tasolla. Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta piti mietinnössään (StvM 45/2014) tärkeänä, että ammattipätevyysdirektiivin toimeenpanon yhteydessä arvioidaan EU/ETA-valtioista tulevien ammattihenkilöiden kielitaidon varmistamisen edellyttämät säädösmuutostarpeet.

Esitetyn uuden pykälän perusteella Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voisi vaatia kielitaidon osoittamista perustellusta syystä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla olisi mahdollisuus käyttää omaa harkintaansa siinä, milloin se vaatisi toisen EU- tai ETA-valtion kansalaista osoittamaan riittävän kielitaidon ammatinharjoittamisoikeuden tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä. Perusteltuna syynä voitaisiin pitää esimerkiksi tilannetta, jossa tutkinto on suoritettu tai ammattipätevyys hankittu muualla kuin Suomessa muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä tai yleissivistävät opinnot on suoritettu muualla kuin Suomessa tai muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä. Riittävän kielitaidon osoittamista olisi mahdollista vaatia, jos valvontavirastolle tulisi hakuprosessin aikana perusteltu epäily kyseessä olevaan ammattiin riittämättömästä kielitaidosta. Riittävän kielitaidon varmistamista korostetaan lisäksi jäljempänä 18 a §:ään ehdotettavalla muutoksella.

Valvontatoiminnassa on havaittu, että puutteellinen kielitaito liittyy yleensä muihin ammattitoiminnan asianmukaisuudessa havaittuihin puutteisiin. Voimassa olevan lain 26 §:n mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on jo nykyisin toimivalta päättää seuraamuksista muun muassa kielitaitoa koskevan 18 a §:ssä säädetyn velvoitteen laiminlyömisestä osana muuta ammattitoiminnan asianmukaisuuden valvontaa.

8 c §. Eurooppalainen ammattikortti. Pykäläehdotuksessa säädettäisiin eurooppalaisesta ammattikortista. Ammattipätevyyden tunnustamista koskevaan hallituksen esitykseen sisältyvät kattavat säännökset ammattikortin hakemisesta ja myöntämisestä sekä toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä ja velvollisuuksista silloin, kun Suomen toimivaltainen viranomainen päättää ammattikortin myöntämisestä ja silloin, kun viranomainen tarkistaa IMI-tiedostoon sisältyvien tietojen oikeellisuutta, pyytää mahdollisesti puuttuvia asiakirjoja ja toimittaa ammattikorttihakemuksen edelleen toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle päätettäväksi.

Pykälässä ehdotetaan viitattavaksi tulevan ammattipätevyyslain 4 luvun säännöksiin sekä Euroopan unionin täytäntöönpanoasetukseen. Pykäläehdotuksen mukaan eurooppalaisen ammattikortin hakemisesta, hakemusten käsittelystä, ammattikortin myöntämisestä, ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittelystä sekä muista ammattikorttiin liittyvistä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävistä toimivaltaisena viranomaisena on voimassa, mitä ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 4 luvussa sekä Euroopan unionin täytäntöönpanoasetuksessa säädetään.

Euroopan unionin komission täytäntöönpanoasetuksen (EU 2015/983) mukaan ammattikortti otetaan käyttöön sairaanhoitajan, proviisorin ja fysioterapeutin ammateissa.

8 d §. Ensihoitajan ammattipätevyyden tunnustaminen. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa ensihoitopalvelusta (340/2011) säädetään ensihoitajan tehtävässä vaadittavasta koulutuksesta. Ensihoitaja on ammattipätevyysdirektiivin mukainen säännelty ammatti. Pykäläehdotuksen mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto päättäisi muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta ensihoitajan ammattiin.

9 §. Väliaikainen ja satunnainen palvelujen tarjoaminen. Pykälän 1 momentissa säädetään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tehtävästä kirjallisesta ennakoilmoituksesta, jonka toiseen EU- tai ETA-maahan laillisesti sijoittautunut ammattinharjoittaja on velvollinen tekemään, jos hän siirtyy tarjoamaan ammattiinsa kuuluvia palveluja väliaikaisesti tai satunnaisesti Suomessa. Säännökseen on ammattipätevyysdirektiivin 4 a artiklan 4. alakohdan mukaisesti lisätty maininta, jonka mukaan ammattinharjoittajalle myönnetty eurooppalainen ammattikortti toimii momentissa tarkoitettuna ennakoilmoituksena.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ammattipätevyysdirektiivin 7 artiklan 4 kohdan edellyttämällä tavalla. Voimassa olevan säännöksen mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkistaa palvelujen tarjoajan ammattipätevyyden ennen kuin palveluja tarjotaan ensimmäistä kertaa. Ammattipätevyyden tarkistaminen ei koske ammattihenkilölain 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuja automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvia säänneltyjä ammatteja. Direktiivimuutoksen mukaan ennakkotarkistus voidaan tehdä ainoastaan, kun sen tarkoituksena on välttää palvelun tarjoajan ammatillisen epäpätevyyden vuoksi palvelun vastaanottajan terveydelle tai turvallisuudelle aiheutuva vakava haitta ja kun tarkistamisessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tätä tarkoitusta varten. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi direktiivimuutosta vastaava lisäys.

10 a §. Ammatillinen harjoittelu. Ammattipätevyysdirektiivin uuden 55 a artiklan mukaan säännellyn ammatin ammattinharjoittamisoikeuden myöntämisen ehtona oleva ammatillinen harjoittelu tulee hyväksyä myös silloin, kun se suoritetaan toisessa EU- tai ETA-valtiossa, kuin jossa koulutus on suoritettu. Artiklan tarkoituksena on mahdollistaa ammatillisen harjoittelun suorittaminen toisessa EU- tai ETA-valtiossa silloin, kun sen suorittaminen on edellytyksenä säännellyn ammatin harjoittamiselle kotijäsenvaltiossa. Pykäläehdotus on artiklan 55 a mukainen. Käytännössä säännös koskee hammaslääkäreitä, joiden kohdalla ammattinharjoittamisoikeuden myöntäminen edellyttää käytännön palvelun suorittamista.

Ammatillisen harjoittelun tunnustaminen ei kuitenkaan korvaisi mahdollisia voimassa olevia vaatimuksia, jotka koskevat ammattiin pääsyn edellytyksenä vaaditun kokeen suorittamista. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulisi julkaista suuntaviivat, jotka koskevat toisessa EU- tai ETA-valtiossa suoritettua harjoittelun järjestämistä ja tunnustamista.

14 a §. Hakemuksen liitteet. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi, jotta se vastaisi ammattipätevyysdirektiivin 57 a artiklan 1 kohdan säännöksiä. Direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa hakemuksen liiteasiakirjoja ei tarvitsisi esittää alkuperäisinä tai oikeaksi todistettuina jäljennöksinä, ellei Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sitä erikseen vaatisi. Vaatimus voitaisiin esittää vain, jos asiakirjan aitoudesta olisi perusteltua epäilyä, eikä asiasta muutoin saataisi varmuutta. Direktiivin säännös tähtää sähköisen asioinnin helpottamiseen. Käytännössä ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavan viranomaisen on aikaisempaa helpompi varmistaa henkilön ammattipätevyys kotijäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta sähköisen tietojenvaihtojärjestelmä IMI:n välityksellä.

14 c §. EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon hyväksyminen Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi. EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneiden lääkäreiden laillistamisessa siirryttiin 14 c §:n mukaiseen kaksivaiheiseen menettelyyn 1.4.2015 lukien, jolloin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tekee ensivaiheessa päätöksen hakijan koulutuksen hyväksymisestä.

Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi, jotta jatkossa EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneiden lääkäreiden ja hammaslääkäreiden laillistamisprosessi olisi mahdollisimman

yhdennäinen. Muutoksen myötä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tekisi myös EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneiden hammaslääkäreiden koulutuksen hyväksymisestä hallinnollisen päätöksen. Kun koulutus on hyväksytty, hakija voi ryhtyä suorittamaan valvontaviraston määräämää palvelua, lisäopintoja ja kuulusteluja ja hammaslääkärin ammatillista harjoittelua. Ammatillinen harjoittelu suoritetaan kuntien ja kuntayhtymien palvelujärjestelmässä. Näin turvataan vastaavanlainen käytännön osaaminen, jonka Suomessa koulutetut saavat osana hammaslääkärikoulutusta.

18 §. *Täydennyskoulutusvelvollisuus ja jatkuva ammatillinen kehittyminen.* Täydennyskoulutusvelvollisuutta koskevaan 18 §:n otsikkoon ehdotetaan lisättäväksi maininta jatkuvasta ammatillisesta kehitymisestä. Säännökseen ehdotetaan tehtäväksi muutoksia, jotka sanamuodoltaan vastaavat paremmin direktiivin tarkoitusta ja sanamuotoa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi työnantajalle direktiivin 22 artiklan b) alakohdan mukaisesti velvollisuus seurata terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillista kehittymistä.

18 a §. *Kielitaito.* Pykälän 1 momentin mukaan terveydenhuollon ammattihenkilöllä tulee olla hänen hoitamiensa tehtävien edellyttämä riittävä kielitaito. Vakiintuneen käytännön mukaan työnantajalla on vastuu siitä, että terveydenhuollon ammattihenkilöllä on riittävä suomen tai ruotsin kielen taito.

Säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että uuden 2 momentin mukaan terveydenhuollon ammattihenkilön työnantajan tulisi varmistua siitä, että ammattihenkilön kielitaito on hänen tehtäviensä edellyttämällä riittävällä tasolla.

Kielilain (423/2003) 10, 18 ja 20 §:ssä säädetään potilaan oikeudesta käyttää suomen tai ruotsin kieltä. Kielilain mukaan viranomaisen tulee toiminnassaan oma-aloitteisesti huolehtia siitä, että yksityishenkilön kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä. Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 2 §:n mukaan viranomaisen on koulutusta järjestämällä ja muilla henkilöstöpoliittisilla keinoilla huolehdittava siitä, että henkilöstöllä on riittävä kielitaito kielilaisissa ja muussa lainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisesti. Lain 3 §:n mukaan virkaa täytettäessä ja muuhun palvelussuhteeseen otettaessa on varmistuttava siitä, että palvelukseen otettavalla on riittävä kielitaito. Terveydenhuoltolain 6 §:ssä säädetään kuntien ja kuntayhtymien velvollisuudesta järjestää terveyden- ja sairaanhoitopalveluja suomen ja ruotsin kielellä. Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 3 §:n 3 momentti edellyttää, että potilaan äidinkieli, hänen yksilölliset tarpeensa ja kulttuurinsa on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon hänen hoidossaan ja kohtelussaan. Potilaslain 3 §:n 3 momentti sisältää viittauksen kielilaisissa säädettyihin kielellisiin oikeuksiin.

Uusi momentti korostaa nykyistä tehokkaammin myös yksityisten työnantajien velvollisuutta varmistua riittävästä kielitaidosta. Riittävä suomen tai ruotsin kielen taito on keskeinen osa terveydenhuollon ammattihenkilön ammattitaitoa ja merkittävä potilasturvallisuustekijä. Vaadittavan kielitaidon taso kuitenkin vaihtelee ammattiryhmien ja tehtävien mukaan. Ammattihenkilöltä vaadittava kielitaitotaso on mahdollista suhteuttaa tehtävien ja hänen hoitamansa väestön tarpeisiin. Erityisesti ammatillinen kielitaito kehittyy parhaiten työssä ollessa. Työnantajalla on mahdollisuus ottaa ammattihenkilö sellaisiin tehtäviin, joihin hänen kielitaitonsa työhön otettaessa riittää, ja ryhtyä sen jälkeen tukemaan ammattihenkilön kielitaidon kehittymistä. Pykälän 2 momentin perustelujen osalta viitataan lisäksi edellä 8 a §:n kohdalla esitettyihin perusteluihin.

31 a §. *Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen toisen EU- tai ETA-valtion päätöksen perusteella.* Pykälässä ehdotetaan annettavaksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle oikeus puuttua ammatinharjoittamisoikeuteen toisen EU- tai ETA-valtion tekemän päätöksen perusteella ilman erillistä kansalliseen lainsäädäntöön perustuvaa puuttumisperusteiden tutkintaa. Esimerkiksi Ruotsin lainsäädännön mukaan Ruotsissa ETA-valtion tai Sveitsin laillistuksen perusteella Ruotsissa saatu laillistus saadaan peruuttaa pelkästään sillä perusteella, että alkuperäinen ammatinharjoittamisoikeus on menetetty (Patientsäkerhetslagen 8 luku 5 §).

Vastaava säännös on tällä hetkellä Pohjoismaisessa sopimuksessa (Arjeplog -sopimus). Pykälässä ehdotettu mahdollisuus liittyy ammattipätevyysdirektiivissä tarkoitettuun viranomaisten väliseen yhteistyöhön ja hälytysmekanismin käyttöön.

39 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 ja 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi 31 a ja 40 c §. Näin ollen päätökseen, joka koskee ammatinharjoittamisoikeuden tai luvan tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistamista 31 a §:n mukaisesti sekä 40 c §:ssä säädettyä hälytystä koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

40 c §. *Hälytysmekanismi.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi hälytysmekanismia koskeva uusi pykälä. Pykälä on tarpeen ammattipätevyysdirektiivin 56 a artiklan toimeenpanemiseksi.

Pykälän 1 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston olisi tehtävä muille jäsenvaltioille sähköinen ilmoitus terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuteen kohdistuvista turvaamistoimenpiteistä.

Kyse olisi ammattihenkilölain 5 luvun säännösten nojalla tehdyistä päätöksistä, joilla ammatinharjoittamisoikeutta rajoitetaan toistaiseksi tai määräajaksi tai lopullisesti, ammatinharjoittamisoikeus poistetaan määräajaksi tai lopullisesti, ammatinharjoittamista koskeva lupa peruutetaan, ammatinharjoittaminen kielletään, taikka ammattinimikkeen käyttöoikeus kielletään.

Ilmoitus tulisi tehdä myös ammatinharjoittamisoikeutta koskevasta väliaikaisesta kiellosta, joka on asetettu turvaamistoimenpiteitä koskevan asian käsittelyn ajaksi. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston olisi tehtävä ilmoitus myös siitä, että tuomioistuimien on todennut henkilön käyttäneen väärennettyjä asiakirjoja osoituksena terveydenhuollon ammattihenkilön ammattipätevyydestä.

Ilmoitus tehtäisiin komission ylläpitämässä sähköisessä tietojenvaihtojärjestelmässä (IMI-järjestelmä) lähetettävällä hälytyksellä kolmen vuorokauden kuluessa kieltoa, rajoitusta tai oikeuden poistamista koskevan päätöksen taikka tuomion antamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston olisi viipymättä ilmoitettava IMI-järjestelmän kautta kiellon, rajoituksen tai poiston ilmoitettua kestoja koskevista muutoksista. Momenttiin otettaisiin myös ammattipätevyysdirektiivin 56 artiklan 7 kohdasta vastaava säännös aiheettomiksi käyneiden hälytysten poistamisesta IMI-järjestelmästä.

Mainitun artiklan 6 kohdassa edellytetään, että ammattihenkilö, jota hälytys koskee, saa kirjallisen ilmoituksen hälytystä koskevista päätöksistä ja että hän voi hakea päätöksiin muutosta tai oikaisua kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Kyseinen kohta ehdotetaan pantavaksi täytäntöön säätämällä pykälän 3 momentissa kirjallisen päätöksen tekemisestä. Päätös voitaisiin tehdä erillisenä, mutta se voitaisiin myös sisällyttää päätökseen, jolla ammatinharjoittamisoikeuteen puututaan.

Hallintoasioiden muutoksenhakusäännöksiä koskevan uudistuksen yhteydessä muutoksenhakua koskevaa 39 §:ää on muutettu 1.1.2016 voimaan tulevalla lailla (1024/2015) siten, oikaisuvaatimusmenettely on otettu käyttöön muutoksenhaun ensiasteena kaikissa muissa tapauksissa paitsi lain 25, 26 §:n 2 momentissa, 27—29 ja 33 §:ssä tarkoitetuissa päätöksissä. Edellä mainituissa tapauksissa, joissa on kyse esimerkiksi ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta, sen poistamisesta tai kiellosta käyttää terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä, oikaisuvaatimusmenettelyä ei ole tarkoitus ottaa käyttöön vaan päätöksestä valitetaan suoraan hallinto-oikeuteen. Tämä sen vuoksi, että oikaisuvaatimusmenettely saattaisi tarpeettomasti hidastaa oikeusturvaa asioissa, jotka on perusteltua saattaa nopeasti tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Hälytystä koskevaan päätökseen ehdotetaan haettavaksi muutosta suoraan hallinto-oikeudelta. Tältä osin viitataan 39 §:n muutoksenhakua koskevaan säännökseen. Direktiiviin 56 a artiklan 6 kohdan mukaan hälytykseen on liitettävä tieto siitä, että ammattihenkilö on käynnistänyt sitä koskevan oikeudellisen menettelyn, mistä ehdotetaan otettavaksi säännös momenttiin.

40 d §. *Tietojen luovuttaminen EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille.* Pykäläehdotuksen mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muille Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden toimivaltaisille viranomaisille näiden tehtävien hoitamisen kannalta välttämättömät tiedot ja selvitykset.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on voitava luovuttaa toisen jäsenmaan toimivaltaiselle viranomaiselle tarkempia tietoja ja selvityksiä hälytyksen taustalla olevista tekijöistä. Koska ammattihenkilölaista puuttuu selkeä tietojen luovuttamiseen oikeuttava normi, tästä ehdotetaan otettavaksi säännös ammattihenkilölakiin. Tietojen luovuttaminen koskisi vain ammattihenkilön ammattitoiminnan asianmukaisuuden arvioinnin kannalta välttämättömiä tietoja ja selvityksiä. Luovutettavat tiedot voivat liittyä esimerkiksi ammattihenkilön päihteiden käyttöön, terveydentilaan tai ammatilliseen toimintakykyyn. Kysymyksessä olevat tiedot ja selvitykset ovat olennaisia arvioitaessa potilasturvallisuuden toteutumista tai mahdollista riskiä potilasturvallisuudelle.

2 Voimaantulo

Jäsenvaltioille on asetettu velvoite saattaa ammattipätevyysdirektiivin muutokset kansallisesti voimaan viimeistään 18 päivänä tammikuuta 2016. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Hallituksen esitystä on tarkasteltava perustuslaissa säädettyjen perusoikeuksien näkökulmasta. Suomessa perusoikeudet sisältyvät perustuslain (731/1999) 2 lukuun. Perusoikeudet suojaavat lähtökohtaisesti jokaista Suomen oikeudenkäyttöpiirissä olevaa ihmisyyksilöä riippumatta iästä, sukupuolesta tai kansalaisuudesta.

Perustuslain 10 §:n mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan lausunnot henkilörekistereiden ja henkilötietojen käsittelyn sääntelystä on otettava huomioon valmisteltaessa erityislainsäädäntöä, johon tällaisia säännöksiä sisällytetään. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 14/1998) todennut, että henkilötietojen suoja koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeitä sääntelykohteita

HE 107/2015 vp

ovat ainakin rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, henkilötietojen sallitut käyttötarkoitukset ml. tietojen luovutettavuus ja tietojen säilytysaika henkirekisterissä sekä rekisteröidyn oikeusturva samoin kuin näiden seikkojen sääntelemisen kattavuus ja yksityiskohtaisuus lain tasolla. Perustuslakivaliokunta on myöhemmin lausunnossaan (PeVL 12/2000 vp, s. 5) todennut lailla säätämisen vaatimuksen ulottuvan myös mahdollisuuteen luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla.

Ammattipätevyysdirektiivin muutoksilla ei luoda uusia kansallisia rekistereitä. Eurooppalainen ammattikortti on käytännössä sähköinen tiedosto komission ylläpitämässä tietojenvaihtojärjestelmässä IMI:ssä. Sellaisenaan velvoittavassa IMI-asetuksessa 1024/2012 on säädetty IMI-järjestelmän käytöstä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja välisessä ja jäsenvaltioiden ja komission välisessä hallinnollisessa yhteistyössä. Mainittu asetus sisältää säännökset henkilötietojen käsittelystä ja tietoturvasta sekä rekisteröityjen oikeuksista ja valvonnasta.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan hyväksymän linjauksen mukaisesti perusoikeutta on mahdollista rajoittaa tietyissä tilanteissa tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Rajoituksen tulee perustua lain säännökseen ja sen tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen.

Lakiehdotuksen eurooppalaista ammattikorttia koskevassa 8 c §:ssä viitataan ammattipätevyys-tunnustamista koskevan lakiehdotuksen 4 lukuun, jonka säännökset ammattikorttiin liittyvästä tietojen käsittelystä tulevat noudatettaviksi 8 c §:n ohella.

Lakiehdotuksen hälytysjärjestelmää ja tietojen luovuttamista koskevilla säännöksillä on kiinteä yhteys perustuslain 10 §:ssä säädettyyn yksityiselämän suojaan ja 18 §:ssä säädettyyn oikeuteen työhön ja elinkeinovapauteen. Lakiehdotuksen kielitaitoa koskevat säännökset liittyvät toisaalta perustuslain 18 §:ssä säädettyyn oikeuteen työhön ja elinkeinovapauteen ja toisaalta kansalaisten perustuslaissa säädettyihin kielellisiin oikeuksiin. Näiden säännösten tarkoituksena on varmistaa potilasturvallisuutta, parantaa toimivaltaisten viranomaisten mahdollisuuksia puuttua ajoissa potilasturvallisuutta vaarantavaan toimintaan sekä edistää potilaan asemaa ja oikeutta terveydenhuollossa.

Hallitus katsoo, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 6 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 312/2011,

muutetaan 6 §:n 1 momentti, 8 §:n 3 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 14 a §:n 4 momentti, 14 c §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2—4 kohta sekä 3 momentti, 18 § sekä 39 §:n 1, 3 ja 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentti laissa 312/2011, 8 §:n 3 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 14 a §:n 4 momentti, sekä 14 c §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2—4 momentti sekä 3 momentti laissa 262/2015 sekä 39 §:n 1, 3 ja 5 momentti laissa 1024/2015, sekä

lisätään lakiin uusi 3 a, 6 a, 8 a—8 d ja 10 a §, 18 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1200/2007, uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 31 a, 40 c ja 40 d § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

3 a §

Lain suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja muuhun kansalliseen lainsäädäntöön sekä toimivaltainen viranomainen

Unionin tunnustamissäännöksillä tarkoitetaan tässä laissa ammattipätevyys tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY, jäljempänä *ammattipätevyysdirektiivi*, säännöksiä sekä siihen liittyviä siirretyn säädösvallan käyttämistä koskevia ja kyseisen direktiivin täytäntöönpanoon liittyviä komission säädöksiä.

Jos tässä laissa ei ole ammattipätevyys tunnustamista koskevia säännöksiä, sovelletaan ammattipätevyys tunnustamisesta annettua lakia (/) taikka ammattipätevyysdirektiiviä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto toimii terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta ammattipätevyysdirektiivissä ja ammattipätevyys tunnustamisesta annetussa laissa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Muussa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa koulutuksen saanut

6 §

Oikeus harjoittaa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia automaattisen tunnustamisen periaatteen nojalla

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä Euroopan

unioniin kuuluvan valtion (*EU-valtio*) tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion (*ETA-valtion*) kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa suoritetun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi lääkärin tai hammaslääkärin ammatin harjoittamiseen.

6 a §

Ennen vuotta 2012 lääketieteen opinnot toisessa EU- tai ETA-valtiossa aloittaneen oikeus harjoittaa lääkärin ammattia

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta määräämnsä ehdoin oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä kyseistä ammattia itsenäisesti harjoittamaan oikeutetun laillistetun ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksikössä henkilölle, joka on aloittanut lääketieteen opinnot ennen 1 päivää tammikuuta 2012 sellaisessa EU- tai ETA-valtiossa, jossa lääkärin ammatinharjoittamisoikeuden edellytyksenä on tutkinnon jälkeisen ammatillisen harjoittelun suorittaminen, ja suorittanut siellä lääkärin perustutkinnon. Ammatinharjoittamisoikeus myönnetään kolmen vuoden määräajaksi.

Kun hakija on toiminut 1 momentissa säädetyn ajan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määrittelemien ehtojen mukaisesti lääkärin tehtävissä, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta hakijalle oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia Suomessa itsenäisesti. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä pidentää 1 momentissa säädettyä kolmen vuoden määräaika.

8 §

Oikeus harjoittaa terveydenhuollon ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeus yleisen tunnustamisjärjestelmän nojalla

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on mahdollisuus määrätä hakijalle korvaavina toimenpiteinä sopeutumis aika tai kelpoisuuskoe siten kuin siitä säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa. Hakija saa valita, suorittaako hän korvaavana toimenpiteenä sopeutumisajan vai kelpoisuuskokeen. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 7 §:ssä säädettyillä edellytyksillä määrätä hakijalle sekä sopeutumisajan että kelpoisuuskokeen. Sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kelpoisuuskokeesta peritään maksu valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti.

8 a §

Osittainen ammatinharjoittamisoikeus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää oikeuden harjoittaa terveydenhuollon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä osittaisena, kun ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 8 §:n mukaiset edellytykset täyttyvät. Osittaisen ammatinharjoittamisoikeu-

HE 107/2015 vp

den myöntämiseen sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain yleistä tunnustamisjärjestelmää koskevassa 8 §:ssä säädetään.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi evätä osittaisen ammatinharjoittamisoi-
keuden, jos se on yleiseen turvallisuuteen taikka asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvien
seikkojen vuoksi välttämätöntä.

8 b §

EU- tai ETA-valtion kansalaiselta vaadittava kielitaito

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä vaatia EU- tai ETA-
valtion kansalaista osoittamaan riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon ammatinharjoittamisoi-
keuden tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä. Sosiaali- ja terve-
ysalan lupa- ja valvontavirasto voi vaatia kielitaidon tarkistamista vasta kun ammattipätevyys
on tunnustettu tai 8 c §:ssä tarkoitettu eurooppalainen ammattikortti myönnetty.

8 c §

Eurooppalainen ammattikortti

Eurooppalaisen ammattikortin hakemisesta, hakemusten käsittelystä, ammattikortin myön-
tamisesta, ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittelystä sekä muista ammattikorttiin liittyvistä
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävistä toimivaltaisena viranomaisena sää-
detään ammattipätevyuden tunnustamisesta annetun lain 4 luvussa sekä Euroopan parlamentin
ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY mukaisista eurooppalaisen ammattikortin myöntämisme-
nettelystä ja hälytysmekanismin soveltamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetukses-
sa (EU 2015/983).

8 d §

Ensihoitajan ammattipätevyden tunnustaminen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto päättää muodollista pätevyyttä osoittavien
asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta ensihoitajan ammattiin.

9 §

Väliaikainen ja satunnainen palvelujen tarjoaminen

Toiseen EU- tai ETA-valtioon laillisesti sijoittautunut ammatinharjoittaja, jolla on laillinen
oikeus harjoittaa itsenäisesti 6—8 §:ssä tarkoitettua ammattia, voi tarjota kyseiseen ammattiin
liittyviä palveluja Suomessa väliaikaisesti tai satunnaisesti. Hänen on kuitenkin tehtävä kirjal-
linen ennakoilmoitus Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle siirtyessään tarjoa-
maan ammattiinsa kuuluvia palveluja väliaikaisesti ja satunnaisesti Suomessa. Sama koskee
EU- tai ETA-valtion kansalaista, jolla on muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa lailli-
nen oikeus toimia itsenäisesti valtioneuvoston asetuksella tarkoitettussa nimikesuojatun amat-
tihenkilön ammatissa, jos hän haluaa käyttää tätä ammattinimikettä tarjotessaan ammattiinsa
kuuluvia palveluja väliaikaisesti tai satunnaisesti Suomessa. Ammatinharjoittajalle myönnetty
eurooppalainen ammattikortti toimii tässä momentissa tarkoitettuna ennakoilmoituksena.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkistaa palvelujen tarjoajan ammattipätevyyden ennen kuin palveluja tarjotaan ensimmäistä kertaa. Ennakkotarkistus voidaan tehdä ainoastaan silloin, kun sen tarkoituksena on välttää palvelujen tarjoajan ammatillisen epäpätevyyden vuoksi palvelun vastaanottajan terveydelle tai turvallisuudelle aiheutuva vakava haitta. Tarkistamisessa ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tätä tarkoitusta varten. Ammattipätevyyden tarkistaminen ei kuitenkaan koske 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuja ammattipätevyyden automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvia ammatinharjoittajia. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on päätettävä tarkistuksen tuloksesta kuukauden kuluessa palvelujen tarjoamista koskevan ilmoituksen ja siihen liitettyjen asiakirjojen vastaanottamisesta taikka ilmoitettava palvelujen tarjoajalle vastaavassa ajassa ammattipätevyyden tarkistamatta jättämisestä tai asiassa tarvittavasta lisäselvityksestä. Jos asian ratkaiseminen edellyttää lisäselvitystä, ammattipätevyyden tarkistuksen tulosta koskeva päätös on tehtävä kahden kuukauden kuluessa riittävien asiakirjojen vastaanottamisesta. Palvelujen tarjoaminen voidaan aloittaa, jos päätöstä ei ole tehty edellä mainituissa määräajoissa.

10 a §

Ammatillinen harjoittelu

Jos ammatinharjoittamisoikeuden tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä on ammatillisen harjoittelun suorittaminen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on tunnustettava toisessa EU- tai ETA-valtiossa suoritettu ammatillinen harjoittelu.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto julkaisee suuntaviivat, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa suoritettua harjoittelun järjestämistä ja tunnustamista.

14 a §

Hakemuksen liitteet

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi vaatia oikeaksi todistettua jäljennöstä Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettua koulutuksen osalta vain, jos on perusteltua epäillä jäljennöksen aitoutta eikä asiasta muutoin saada varmuutta. Jos hakija on suorittanut koulutuksensa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa ja asiakirja esitetään jäljennöksenä, jäljennöksen tulee olla Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa virallisesti oikeaksi todistettu. Hakemukseen tulee liittää Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa auktorisoidun tai virallisen kielenkääntäjän kääntämät suomen-, ruotsin- tai englanninkieliset käännökset muista kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä laadituista asiakirjoista.

14 c §

EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon hyväksyminen Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tekee hakemuksesta päätöksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon hyväksymisestä lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi, jos lääkärin tai ham-

maslääkärin tutkinto täyttää vähimmäisvaatimukset. Hakemuksen liitteeksi hakijan tulee 14 a §:stä poiketen toimittaa seuraavat asiakirjat:

2) muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat tai suoritetusta koulutuksesta annettu asiakirja, joka antaa oikeuden ryhtyä harjoittamaan lääkärin tai hammaslääkärin ammattia;

3) jos hakijalle on myönnetty oikeus harjoittaa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia jossakin muussa valtiossa kuin Suomessa, kyseisen maan toimivaltaisen viranomaisen enintään kolme kuukautta aikaisemmin antama todistus siitä, että tätä oikeutta ei ole rajoitettu eikä poistettu vakavan ammatillisen virheen vuoksi tai muusta vastaavasta syystä;

4) jos hakija on harjoittanut lääkärin tai hammaslääkärin ammattia sellaisessa maassa, joka ei rekisteröi lääkäreitä tai hammaslääkäreitä, edellä mainitun maan toimivaltaisen viranomaisen todistus siitä, ettei maa rekisteröi kyseisiä ammatinharjoittajia, taikka muu luotettava selvitys asiasta; ja

Hakija ei voi suorittaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määräämää palvelua, lisäopintoja, kuulusteluja tai ammatillista harjoittelua ennen kuin lupa- ja valvontavirasto on tehnyt päätöksen koulutuksen hyväksymisestä.

18 §

Täydennyskoulutusvelvollisuus ja jatkuva ammatillinen kehittyminen

Terveydenhuollon ammattihenkilö on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään ammattitoiminnan edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä perehtymään ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin ja määräyksiin.

Terveydenhuollon ammattihenkilön työnantajan tulee seurata terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillista kehittymistä ja luoda edellytykset sille, että terveydenhuollon ammattihenkilö voi osallistumalla tarvittavaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen ja muilla ammatillisen kehittymisen menetelmillä ylläpitää ja kehittää tietojaan ja taitojaan voidakseen harjoittaa ammattiaan turvallisesti ja asianmukaisesti.

18 a §

Kielitaito

Terveydenhuollon ammattihenkilön työnantajan tulee varmistua siitä, että terveydenhuollon ammattihenkilön kielitaito on hänen tehtäviensä edellyttämällä riittävällä tasolla.

31 a §

Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen toisen EU- tai ETA-valtion päätöksen perusteella

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi poistaa terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden tai rajoittaa sitä taikka peruuttaa ammatinharjoittamisluvan tai poistaa nimikesuojatun ammattihenkilön oikeuden käyttää asianomaista ammattinimikettä ammattihenkilöltä, joka on saanut ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden Suomessa sen jälkeen, kun toinen EU- tai ETA-valtio on saman

HE 107/2015 vp

koulutuksen perusteella myöntänyt hänelle oikeuden, ja joka on menettänyt oikeutensa tai sitä on rajoitettu kyseisessä toisessa EU- tai ETA-valtiossa.

39 §

Muutoksenhaku

Tämän lain 25 §:ssä, 26 §:n 2 momentissa, 27—29, 31 a, 33 ja 40 c §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto- oikeuden päätökseen 25—29, 31 a, 33 ja 40 c §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 25—30, 31 a ja 40 c §:ssä tarkoitettuja päätöksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

40 c §

Hälytysmekanismi

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava muiden EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta, poistamisesta, luvan peruuttamisesta, ammatinharjoittamisen kieltämisestä taikka ammattinimikkeen käytön kieltämisestä sekä siitä, että tuomioistuimien on todennut mainitun henkilön käyttäneen väärennettyjä asiakirjoja osoituksena terveydenhuollon ammattihenkilön ammattipätevyydestä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulee tehdä ilmoitus komission ylläpitämässä sähköisessä tietojenvaihtojärjestelmässä (*IMI-järjestelmä*) lähetettävällä hälytyksellä kolmen vuorokauden kuluessa kieltoa, rajoitusta tai oikeuden poistamista koskevan päätöksen taikka tuomioistuimen tuomion antamisesta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on viipymättä ilmoitettava IMI-järjestelmän kautta kiellon, rajoituksen tai oikeuden poiston ilmoitettua kestoja koskevista muutoksista. Lisäksi sen on poistettava lähettämänsä hälytys IMI-järjestelmästä kolmen vuorokauden kuluessa siitä, kun kiellon tai rajoituksen voimassaolo on lakannut.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua hälytyksestä on tehtävä viimeistään sen lähettämispäivänä kirjallinen mainitussa momentissa tarkoitettulle henkilölle osoitettu päätös, joka voi olla erillinen tai sisältyä ammatinharjoittamista koskevan kiellon tai rajoituksen asettamista koskevaan päätökseen. IMI-järjestelmässä lähetettyyn hälytykseen on liitettävä tieto mahdollisesta muutoksenhausta.

40 d §

Tietojen luovuttaminen EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille näiden tehtävien hoitamisen kannalta välttämättömät tiedot ja selvitykset.

HE 107/2015 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 .

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2015

Pääministerin estyneenä ollessa, perhe- ja peruspalveluministeri

Juha Rehula

Neuvotteleva virkamies Eila Mustonen

Laki

terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 6 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 312/2011,

muutetaan 6 §:n 1 momentti, 8 §:n 3 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 14 a §:n 4 momentti, 14 c §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2—4 kohta sekä 3 momentti, 18 § sekä 39 §:n 1, 3 ja 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentti laissa 312/2011, 8 §:n 3 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 14 a §:n 4 momentti, sekä 14 c §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2—4 momentti sekä 3 momentti laissa 262/2015 sekä 39 §:n 1, 3 ja 5 momentti laissa 1024/2015, sekä

lisätään lakiin uusi 3 a, 6 a, 8 a—8 d ja 10 a §, 18 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1200/2007, uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 31 a, 40 c ja 40 d § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

3 a §

Lain suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja muuhun kansalliseen lainsäädäntöön sekä toimivaltainen viranomainen

Unionin tunnustamissäännöksillä tarkoitetaan tässä laissa ammattipätevyden tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY, jäljempänä ammattipätevyysdirektiivi, säännöksiä sekä siihen liittyviä siirretyn säädösvallan käyttämistä koskevia ja kyseisen direktiivin täytäntöönpanoon liittyviä komission säädöksiä.

Jos tässä laissa ei ole ammattipätevyden tunnustamista koskevia säännöksiä, sovelletaan ammattipätevyden tunnustamisesta annettua lakia (/) taikka ammattipätevyysdirektiiviä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa ja valvontavirasto toimii terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta ammattipätevyysdirektiivissä ja ammattipätevyden tunnustamisesta annetus-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Muussa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa koulutuksen saanut

Muussa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa koulutuksen saanut

6 §

6 §

Oikeus harjoittaa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia automaattisen tunnustamisen periaatteen nojalla

Oikeus harjoittaa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia automaattisen tunnustamisen periaatteen nojalla

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä Euroopan unioniin kuuluvan valtion (EU-valtio) tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion (ETA-valtion) kansalaiselle, joka on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa suorittanut lääkärin tai hammaslääkärin perustutkinnon.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä Euroopan unioniin kuuluvan valtion (EU-valtio) tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion (ETA-valtion) kansalaiselle, jolle on jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa suoritetun koulutuksen perusteella kyseisessä valtiossa myönnetty unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi lääkärin tai hammaslääkärin ammatin harjoittamiseen.

Unionin tunnustamissäännöksillä tarkoitetaan tässä laissa ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2005/36/EY, jäljempänä *ammattipätevyysdirektiivi*, sisältyviä säännöksiä sekä kyseisen direktiivin täytäntöönpanoon liittyvien komission asetusten säännöksiä.

3 momentti kumotaan

6 a §

Ennen vuotta 2012 lääketieteen opinnot toisessa EU- tai ETA-valtiossa aloittaneen oikeus harjoittaa lääkärin ammattia

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta määräämnsä ehdoin oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä kyseistä ammattia itsenäisesti harjoittamaan oikeutetun laillistetun ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena potilaan asemasta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetussa terveydenhuollon toimintayksikössä henkilölle, joka on aloittanut lääketieteen opinnot ennen 1 päivää tammikuuta 2012 sellaisessa EU- tai ETA-valtiossa, jossa lääkärin ammatinharjoittamisoikeuden edellytyksenä on tutkinnon jälkeisen ammatillisen harjoittelun suorittaminen ja suorittanut siellä lääkärin perustutkinnon. Ammatinharjoittamisoikeus myönnetään kolmen vuoden määräajaksi.

Kun hakija on toiminut 1 momentissa säädetyn ajan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määrittelemien ehtojen mukaisesti lääkärin tehtävissä, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta hakijalle oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia Suomessa itsenäisesti. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä pidentää 1 momentissa säädettyä kolmen vuoden määräaika.

8 §

Oikeus harjoittaa terveydenhuollon ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeus yleisen tunnustamisjärjestelmän nojalla

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on mahdollisuus määrätä hakijalle sopeutumisaika tai kelpoisuuskoe siten kuin siitä on säädetty ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1093/2007). Hakija saa valita, suorittaako hän korvaavana toimenpiteenä sopeutumisajan vai kelpoisuuskokeen. Sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kelpoisuuskokeesta peritään maksu valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti.

8 §

Oikeus harjoittaa terveydenhuollon ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeus yleisen tunnustamisjärjestelmän nojalla

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on mahdollisuus määrätä hakijalle korvaavina toimenpiteinä sopeutumisaika tai kelpoisuuskoe siten kuin siitä säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa. Hakija saa valita, suorittaako hän korvaavana toimenpiteenä sopeutumisajan vai kelpoisuuskokeen. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 7 §:ssä säädettyillä edellytyksillä määrätä hakijalle sekä sopeutumisajan että kelpoisuuskokeen. Sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kelpoisuuskokeesta peritään maksu valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti.

8 a §

Osittainen ammatinharjoittamisoikeus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää oikeuden harjoittaa terveydenhuollon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä osittaisena, kun ammattipätevyys tunnustamisesta annetun lain 8 §:n mukaiset edellytykset täyttyvät. Osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiseen sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain yleistä tunnustamisjärjestelmää koskevassa 8 §:ssä säädetään.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi evätä osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden, jos se on yleiseen turvallisuuteen taikka asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvien seikkojen vuoksi välttämätöntä.

8 b §

EU- tai ETA-valtion kansalaiselta vaadittava kielitaito

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä vaatia Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaista osoittamaan riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon ammatinharjoittamisoikeuden tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi vaatia kielitaidon tarkistamista vasta kun ammattipätevyys on tunnustettu tai 8 c §:ssä tarkoitettu eurooppalainen ammattikortti on myönnetty.

8 c §

Eurooppalainen ammattikortti

Eurooppalaisen ammattikortin hakemisesta, hakemusten käsittelystä, ammattikortin myöntämisestä, ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittelystä sekä muista ammattikorttiin liittyvistä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävistä toimivaltaisena viranomaisena säädetään ammattipätevyys tunnustamisesta annetun lain 4 luvussa sekä Eu-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

roopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY mukaisista eurooppalaisen ammattikortin myöntämismenettelystä ja hälytysmekanismin soveltamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU 2015/983).

8 d §

Ensihoitajan ammattipätevyiden tunnustaminen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto päättää muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta ensihoitajan ammattiin.

9 §

Väliaikainen ja satunnainen palvelujen tarjoaminen

Toiseen EU- tai ETA-valtioon laillisesti sijoittautunut ammatinharjoittaja, jolla on laillinen oikeus harjoittaa itsenäisesti 6—8 §:ssä tarkoitettua ammattia, voi tarjota kyseiseen ammattiin liittyviä palveluja Suomessa väliaikaisesti tai satunnaisesti. Hänen on kuitenkin tehtävä kirjallinen ennakoilmoitus Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle siirtyessään tarjoamaan ammattiinsa kuuluvia palveluja väliaikaisesti ja satunnaisesti Suomessa. Sama koskee EU- tai ETA-valtion kansalaista, jolla on muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa laillinen oikeus toimia itsenäisesti valtioneuvoston asetuksessa tarkoitettussa nimikesuojatun ammattihenkilön ammatissa, jos hän haluaa käyttää valtioneuvoston asetuksella säädettyä nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikettä tarjotessaan ammattiinsa kuuluvia palveluja väliaikaisesti ja satunnaisesti Suomessa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkistaa palvelujen tarjoajan ammattipätevyden ennen kuin palveluja tarjotaan ensim-

9 §

Väliaikainen ja satunnainen palvelujen tarjoaminen

Toiseen EU- tai ETA-valtioon laillisesti sijoittautunut ammatinharjoittaja, jolla on laillinen oikeus harjoittaa itsenäisesti 6—8 §:ssä tarkoitettua ammattia, voi tarjota kyseiseen ammattiin liittyviä palveluja Suomessa väliaikaisesti tai satunnaisesti. Hänen on kuitenkin tehtävä kirjallinen ennakoilmoitus Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle siirtyessään tarjoamaan ammattiinsa kuuluvia palveluja väliaikaisesti ja satunnaisesti Suomessa. *Sama koskee EU- tai ETA-valtion kansalaista, jolla on muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa laillinen oikeus toimia itsenäisesti valtioneuvoston asetuksella tarkoitettussa nimikesuojatun ammattihenkilön ammatissa, jos hän haluaa käyttää tätä ammattinimikettä tarjotessaan ammattiinsa kuuluvia palveluja väliaikaisesti tai satunnaisesti Suomessa. Ammatinharjoittajalle myönnetty eurooppalainen ammattikortti toimii tässä momentissa tarkoitettuna ennakoilmoituksena.*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi potilasturvallisuuden varmistamiseksi tarkistaa palvelujen tarjoajan ammattipätevyden ennen kuin palveluja tarjotaan en-

Voimassa oleva laki

mäistä kertaa. Ammattipätevyyden tarkistaminen ei kuitenkaan koske 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuja ammattipätevyyden automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvia ammatinharjoittajia. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on päätettävä tarkistuksen tuloksesta kuukauden kuluessa palvelujen tarjoamista koskevan ilmoituksen ja siihen liitettyjen asiakirjojen vastaanottamisesta taikka ilmoitettava ammattipätevyyden tarkistamatta jättämisestä tai asiassa tarvittavasta lisäselvityksestä. Jos asian ratkaiseminen edellyttää lisäselvitystä, ammattipätevyyden tarkistuksen tulosta koskeva päätös on tehtävä kahden kuukauden kuluessa riittävien asiakirjojen vastaanottamisesta. Palvelujen tarjoaminen voidaan aloittaa, jos päätöstä tai ilmoitusta ei ole tehty edellä tarkoitetuissa määräaajoissa.

Ehdotus

simmäistä kertaa. *Ennakkotarkistus voidaan tehdä ainoastaan silloin, kun sen tarkoituksena on välttää palvelujen tarjoajan ammatillisen epäpätevyyden vuoksi palvelun vastaanottajan terveydelle tai turvallisuudelle aiheutuva vakava haitta. Tarkistamisessa ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tätä tarkoitusta varten.* Ammattipätevyyden tarkistaminen ei kuitenkaan koske 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuja ammattipätevyyden automaattisen tunnustamisen piiriin kuuluvia ammatinharjoittajia. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on päätettävä tarkistuksen tuloksesta kuukauden kuluessa palvelujen tarjoamista koskevan ilmoituksen ja siihen liitettyjen asiakirjojen vastaanottamisesta taikka ilmoitettava palvelujen tarjoajalle vastaavassa ajassa ammattipätevyyden tarkistamatta jättämisestä tai asiassa tarvittavasta lisäselvityksestä. Jos asian ratkaiseminen edellyttää lisäselvitystä, ammattipätevyyden tarkistuksen tulosta koskeva päätös on tehtävä kahden kuukauden kuluessa riittävien asiakirjojen vastaanottamisesta. Palvelujen tarjoaminen voidaan aloittaa, jos päätöstä ei ole tehty edellä mainituissa määräaajoissa.

*10 a §****Ammatillinen harjoittelu***

Jos ammatinharjoittamisoikeuden tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä on ammatillisen harjoittelun suorittaminen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on tunnustettava toisessa EU- tai ETA-valtiossa suoritettu ammatillinen harjoittelu. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto julkaisee suuntaviivat, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa suoritettua harjoittelun järjestämistä ja tunnustamista.

*14 a §**Hakemuksen liitteet*

Jos asiakirja esitetään jäljennöksenä, jäljennöksen tulee olla Suomessa tai muussa EU- tai

*14 a §**Hakemuksen liitteet*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi vaatia oikeaksi todistettua jäljennös-

Voimassa oleva laki

ETA-valtiossa virallisesti oikeaksi todistettu tai suomalaisen oppilaitoksen sen antamasta todistuksesta oikeaksi todistama jäljennös. Hakemukseen tulee liittää Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa auktorisoidun tai virallisen kielenkääntäjän kääntämät suomen-, ruotsin- tai englanninkieliset käännökset muista kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä laadituista asiakirjoista.

Ehdotus

tä Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettun koulutuksen osalta vain, jos on perusteltua epäillä jäljennöksen aitoutta eikä asiasta muutoin saada varmuutta. Jos hakija on suorittanut koulutuksensa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa ja asiakirja esitetään jäljennöksenä, jäljennöksen tulee olla Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa virallisesti oikeaksi todistettu. Hakemukseen tulee liittää Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa auktorisoidun tai virallisen kielenkääntäjän kääntämät suomen-, ruotsin- tai englanninkieliset käännökset muista kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä laadituista asiakirjoista.

14 c §

EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tutkinnon hyväksyminen Suomessa lääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tekee hakemuksesta päätöksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tutkinnon hyväksymisestä lääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi, jos lääkärin tutkinto täyttää vähimmäisvaatimukset. Hakemuksen liitteeksi hakijan tulee 14 a §:stä poiketen toimittaa seuraavat asiakirjat:

2) muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat tai suoritettusta koulutuksesta annettu asiakirja, joka antaa oikeuden ryhtyä harjoittamaan lääkärin ammattia;

3) jos hakijalle on myönnetty oikeus harjoittaa lääkärin ammattia jossakin muussa valtiossa kuin Suomessa, kyseisen maan toimivaltaisen viranomaisen enintään kolme kuukautta aikaisemmin antama todistus siitä, että tätä oikeutta ei ole rajoitettu eikä poistettu vakavan ammatillisen virheen vuoksi tai muusta vastaavasta syystä;

4) jos hakija on harjoittanut lääkärin am-

14 c §

EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon hyväksyminen Suomessa lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tekee hakemuksesta päätöksen EU- tai ETA-alueen ulkopuolella koulutuksen saaneen lääkärin tai hammaslääkärin tutkinnon hyväksymisestä lääkärin tai hammaslääkärin ammattiin johtavaksi koulutukseksi, jos lääkärin tai hammaslääkärin tutkinto täyttää vähimmäisvaatimukset. Hakemuksen liitteeksi hakijan tulee 14 a §:stä poiketen toimittaa seuraavat asiakirjat:

2) muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat tai suoritettusta koulutuksesta annettu asiakirja, joka antaa oikeuden ryhtyä harjoittamaan lääkärin tai hammaslääkärin ammattia;

3) jos hakijalle on myönnetty oikeus harjoittaa lääkärin tai hammaslääkärin ammattia jossakin muussa valtiossa kuin Suomessa, kyseisen maan toimivaltaisen viranomaisen enintään kolme kuukautta aikaisemmin antama todistus siitä, että tätä oikeutta ei ole rajoitettu eikä poistettu vakavan ammatillisen virheen vuoksi tai muusta vastaavasta syystä;

4) jos hakija on harjoittanut lääkärin tai

Voimassa oleva laki

mattia sellaisessa maassa, joka ei rekisteröi lääkäreitä, edellä mainitun maan toimivaltaisen viranomaisen todistus siitä, ettei maa rekisteröi lääkäreitä, taikka muu luotettava selvitys asiasta; ja

Hakija ei voi suorittaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määräämää palvelua, lisäopintoja, kuulusteluja tai lääkäriharjoittelua ennen kuin lupa- ja valvontavirasto on tehnyt päätöksen koulutuksen hyväksymisestä.

18 §

Täydennyskoulutusvelvollisuus

Terveydenhuollon ammattihenkilö on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään ammattitoiminnan edellyttämää ammattitaitoa sekä perehtymään ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin ja määräyksiin.

Terveydenhuollon ammattihenkilön työnantajan tulee luoda edellytykset sille, että ammattihenkilö voi osallistua tarvittavaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen.

18 a §

Kielitaito

Ehdotus

hammaslääkärin ammattia sellaisessa maassa, joka ei rekisteröi lääkäreitä *tai hammaslääkäreitä*, edellä mainitun maan toimivaltaisen viranomaisen todistus siitä, ettei maa rekisteröi kyseisiä ammatinharjoittajia, taikka muu luotettava selvitys asiasta; ja

Hakija ei voi suorittaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määräämää palvelua, lisäopintoja, kuulusteluja tai *ammattillista harjoittelua* ennen kuin lupa- ja valvontavirasto on tehnyt päätöksen koulutuksen hyväksymisestä.

18 §

Täydennyskoulutusvelvollisuus ja jatkuva ammatillinen kehittyminen

Terveydenhuollon ammattihenkilö on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään ammattitoiminnan *edellyttämiä tietoja ja taitoja* sekä perehtymään ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin ja määräyksiin.

Terveydenhuollon ammattihenkilön työnantajan tulee seurata terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillista kehittymistä ja luoda edellytykset sille, että terveydenhuollon ammattihenkilö voi osallistumalla tarvittavaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen ja muilla ammatillisen kehittymisen menetelmillä ylläpitää ja kehittää tietojaan ja taitojaan voidakseen harjoittaa ammattiaan turvallisesti ja asianmukaisesti.

18 a §

Kielitaito

Terveydenhuollon ammattihenkilön työnantajan tulee varmistua siitä, että terveydenhuollon ammattihenkilön kielitaito on hänen tehtäviensä edellyttämällä riittävällä tasolla.

31 a §

Ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden poistaminen toisen EU- tai ETA-valtion päätöksen perusteella

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi poistaa terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden tai rajoittaa sitä taikka peruuttaa ammatinharjoittamisluvan tai poistaa nimikesuojatun ammattihenkilön oikeuden käyttää asianomaista ammattinimikettä ammattihenkilöltä, joka on saanut ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka ammattinimikkeen käyttöoikeuden Suomessa sen jälkeen, kun toinen EU- tai ETA-valtio on saman koulutuksen perusteella myöntänyt hänelle oikeuden, ja joka on menettänyt oikeutensa tai sitä on rajoitettu kyseisessä toisessa EU- tai ETA-valtiossa.

39 §

Muutoksenhaku

Tämän lain 25 §:ssä, 26 §:n 2 momentissa, 27—29 ja 33 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 25—29 ja 33 §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 25—30 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

39 §

Muutoksenhaku

Tämän lain 25 §:ssä, 26 §:n 2 momentissa, 27—29, 31 a, 33 ja 40 c §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 25—29, 31 a, 33 ja 40 c §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 25—30, 31a ja 40 c §:ssä tarkoitettuja päätöksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

40 c §

Hälytysmekanismi

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava muiden EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille ter-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

veydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamisesta, poistamisesta, luvan peruuttamisesta, ammatinharjoittamisen kieltämisestä taikka ammatinimikkeen käytön kieltämisestä sekä siitä, että tuomioistuin on todennut mainitun henkilön käyttäneen väärennettyjä asiakirjoja osoituksena terveydenhuollon ammattihenkilön ammatti-pätevyydestä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulee tehdä ilmoitus komission ylläpitämässä sähköisessä tietojenvaihtojärjestelmässä (IMI-järjestelmä) lähetettävällä hälytyksellä kolmen vuorokauden kuluessa kieltoa, rajoitusta tai oikeuden poistamista koskevan päätöksen taikka tuomioistuimen tuomion antamisesta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on viipymättä ilmoitettava IMI-järjestelmän kautta kiellon, rajoituksen tai oikeuden poiston ilmoitettua kestoa koskevista muutoksista. Lisäksi sen on poistettava lähettämänsä hälytys IMI-järjestelmästä kolmen vuorokauden kuluessa siitä, kun kiellon tai rajoituksen voimassaolo on lakannut.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta hälytyksestä on tehtävä viimeistään sen lähettämispäivänä kirjallinen mainitussa momentissa tarkoitettulle henkilölle osoitettu päätös, joka voi olla erillinen tai sisältyä ammatinharjoittamista koskevan kiellon tai rajoituksen asettamista koskevaan päätökseen. IMI-järjestelmässä lähetettyyn hälytykseen on liitettävä tieto mahdollisesta muutoksenhausta.

40 d §

**Tietojen luovuttaminen EU- tai ETA-
valtioiden toimivaltaisille viranomaisille**

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa EU- tai ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille näiden tehtävien hoitamisen kannalta välttämättömät tiedot ja selvitykset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .